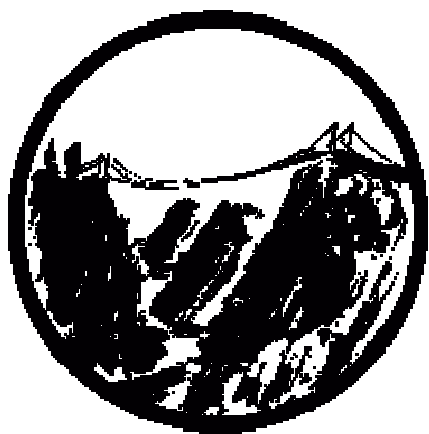


België-Belgique
P.B.
1790 AFFLIGEM
BC 6068

86

De Brug

naar een antroposofisch wereldbeeld



verschijnt driemaandelijks
22ste jaargang, nummer 2
december 2014, januari, februari 2015
P308755

V.U. : François De Wit
Korte Binnenstraat 2, 9300 Aalst
Afgiftekantoor: 1790 AFFLIGEM

Beste Lezer,

In deze Brug vindt u een tweede artikel van Jos Verhulst over de verborgen informatie in het Johannes-evangelie.

We horen een aantal lezers al zuchten : weer zo'n moeilijk artikel !

We begrijpen deze moedeloosheid. Want om de esoterische diepten van het Johannes-evangelie te ontdekken moet men thuis zijn in bijna alle gebieden van de menselijke kennis. En dat geldt in mindere mate ook voor wie met vrucht wil kennisnemen van de resultaten van dit onderzoek. Zonder een minimum aan basiskennis over astrologie, astronomie, archeologie, theologie, filologie en kunstgeschiedenis zijn deze artikelen taaie brokken. Niet alle antroposofen hebben Grieks gestudeerd of wetenschappen. Zij zouden er wellicht meer aan hebben als deze informatie niet zo gebald gegeven werd, maar verdeeld over verschillende voordrachten, zoals Jos Verhulst dat deed op de Zomeruniversiteit Antroposofie 2013.

Anderzijds was dan weer niet iedereen in de gelegenheid om zich op dat ogenblik vrij te maken.

Daarom was het zeker aangewezen om deze inzichten via De Brug een ruimere verspreiding te geven. De lezer moet bedenken dat mijnbouwers tonnen erts moeten verzetten om enkele grammen goud of diamant te vinden. Maar eens men het goud of de diamant in het zonlicht ziet schitteren, dan vergeet men al het zweet dat men ervoor gelaten heeft, al het stof dat men geslikt heeft. De ruwe diamant ligt in onze handpalm. Door onze volgehouden geestelijke inspanning wordt hij op de duur kunstig gefacetteerd en geslepen en zal het zonlicht er nog veel meer in schitteren.

Laat ons deze diamant koesteren !

Het artikel in deze Brug wijkt lichtjes af van het origineel. Van drie langere citaten van Rudolf Steiner hebben we alleen de bronvermelding overgehouden (voetnoten 14,15 en 16). De voetnoot 21 op blz. 12 over de lijkwade van Turijn werd beperkt tot twee regels : de resultaten van het onderzoek over de lijkwade verschijnen in een extra-nummer van de Brug dat volledig in kleur zal verschijnen en alleen verstuurd zal worden op aanvraag. Dat zal rond Pasen 2015 zijn.

Om de uitleg over de overspelige vrouw beter te kunnen volgen, voegen wij bij deze Brug op een apart blad het achtste hoofdstuk van het Johannes-evangelie bij.

François De Wit

KARMA EN REINCARNATIE IN HET JOHANNESEVANGELIE

In het Johannesevangelie is een esoterisch tractaat verwerkt over karma en reïncarnatie. Dit betoog is verweven met drie in het evangelie beschreven scènes :

- (1) de genezing bij het bad van Bethesda,
- (2) de aanklacht tegen de overspelige vrouw en
- (3) de genezing van de blindgeborene.

Deze episodes spelen zich af binnen de tijdspanne van één etmaal. Wat volgt zijn enkele commentaren bij de esoterische inhoud van de drie passages, met focus op karma en reïncarnatie. Veel aspecten van deze verborgen verhandeling moeten nog worden ontraadseld; wat volgt is niet meer dan een aanzet.

1. De genezing bij het bad van Bethesda

De genezing van de gebrekkige bij het bad van Bethesda wordt verhaald in het vijfde hoofdstuk van het Johannesevangelie. De eigenlijke gebeurtenissen worden beschreven in de chiasmen XVII en XVIII. Chiasme XVII luidt als volgt¹:

(1) 5:1 Omdat er een feest van de joden was, ging Jezus daarna op weg naar Jeruzalem. 2 Nu is er in Jeruzalem bij de Schaapspoort een badinrichting, in het Hebreeuws Bethesda geheten, met vijf zuilengangen. 3 In die gangen lag altijd een groot aantal gebrekkigen: blinden, lammen en verschrompelden.

(2) 4 Van tijd tot tijd daalde namelijk een engel af

(3) in het bad

(4) en bracht het water in beweging. Wie dan het eerst na de beweging van het water er inging,

(5) werd genezen,

(6) wat voor kwaal hij ook had.

(7) 5 Nu was daar een zekere man die reeds achtendertig jaar gebrekkig was.

(8) 6 Jezus zag hem liggen en beseffende hoeveel tijd hij/Hij reeds achter de rug had,

(9) zei Hij tot hem:

(10) ‘Wil je genezen?’

(11) 7 De gebrekkige gaf Hem ten antwoord: ‘Heer, ik heb niemand om mij, wanneer het water bewogen wordt,

(12) in het bad te brengen

(13) en terwijl ik ga, daalt een ander voor mij erin af’.

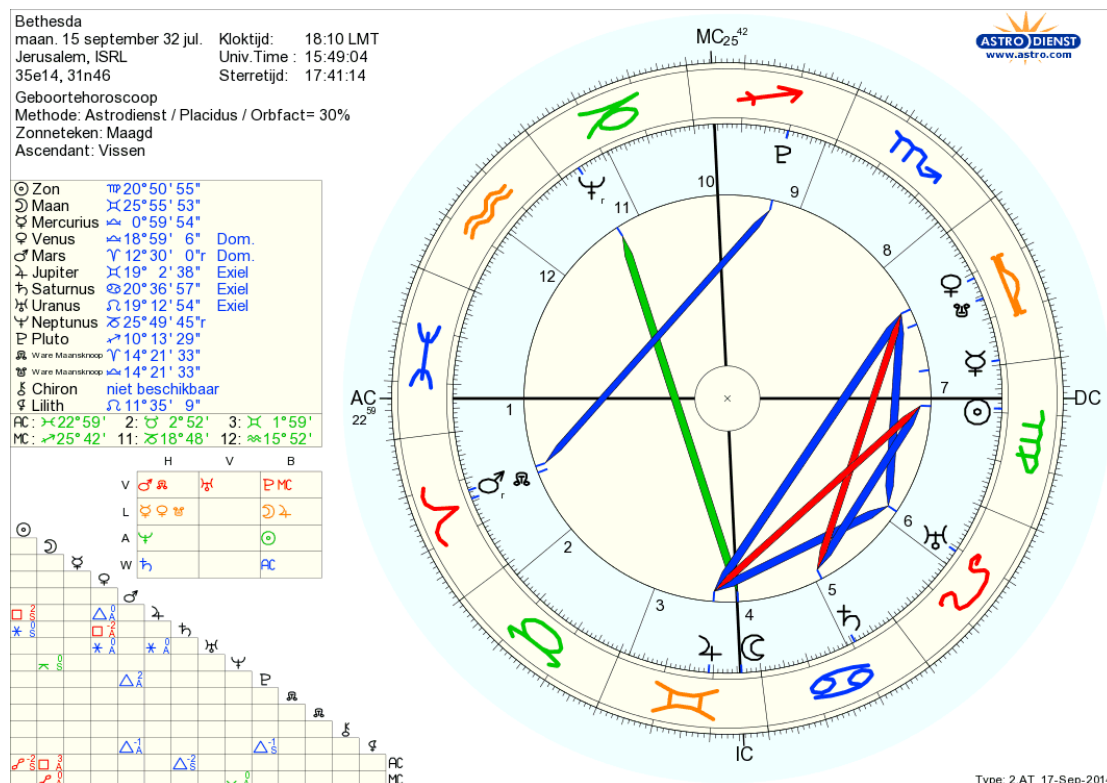
(14) 8 Daarop zei Jezus hem: ‘Sta op, neem uw bed en ga’. 9 Op slag werd de man gezond, en hij nam zijn bed op en ging.

Het ‘feest der joden’ uit regel (1) is identiek met het Loofhuttenfeest vermeld in Joh.7:2. De beschreven genezing doet zich voor op valavond van 15 september 32. Het Loofhuttenfeest viel in 32 erg vroeg omdat in dat jaar klaarblijkelijk geen joodse schrikkelmaand was ingelast, hoewel dit eigenlijk aan de orde was. Datum en uur van de genezing hebben een zeer diepe betekenis. Volgens de esoterisch-christelijke traditie werd de salomonische Jezus geboren op dinsdag 15 september 7 v.Chr.², dus precies 38 jaar voor de genezing bij het bad van Bethesda. De exoterische lectuur van Joh.5:5-6 is vanzelfsprekend: Christus ziet de gebrekkige, weet dat deze reeds 38 jaar lijdt aan de kwaal die hem aan zijn bed kluistert, wordt door medelijden bevangen en geneest de betrokkene. De evangelist heeft echter in regel (8) een wegwijzertje ingebouwd, dat de sleutel biedt voor de esoterische lezing. Regel 8 is tweeduidig. De zin kan begrepen worden alsof de 38 jaar betrekking heeft op de gebrekkige; dit is de

¹ De chiasmen vormen een spiegelende structuur van 2 x 7 regels. De cijfers tussen de haakjes nummeren deze regels; regel (1) reflecteert regel (14), regel (2) reflecteert regel (13) enz. Enkele opvallende spiegelende elementen werden aangeduid door onderlijning of gebruik van **vetjes**. De cijfers buiten haakjes geven de gebruikelijke versnummers aan. Chiasme XVII komt overeen met hoofdstuk 5, verzen 1 tot 9. De overeenkomstige Griekse versie is te vinden op de webstek van De Brug.

² Zie terzake ook: J.Verhulst “De Rubens Code” Antwerpen: Via Libra (2011)

lectuur die leidt naar de exoterische interpretatie. Doch Joh.5:6 kan ook geïnterpreteerd worden in de zin, dat de periode van 38 jaar betrekking heeft op Christus zelf. In deze esoterische lezing vergelijkt Christus impliciet de eigen 38 (gezonde) levensjaren met de 38 jaren van ziekte die de gebrekkige achter de rug heeft. Het algemene beginsel bij de lectuur van een esoterische tekst als het Johannesevangelie luidt, dat meerduidige passages zodanig moeten worden gelezen dat de parallelle duidingen tegelijk én waar én relevant zijn. In Johannes 5:6 wordt dus meegedeeld dat Christus, op 15 september 32, zichzelf een leeftijd toemeet van 38 jaar. De geïncarneerde Logos heeft zich verbonden met de fysieke en etherische lichamelijke aangeleverd door de nathanische Jezus, maar ook met een bewustzijn en een meelevend denkvermogen dat teruggaat op de individualiteit van de salomonische Jezus. Met andere woorden: de evangelist onthult ons hier de geboortedatum van de salomonische Jezus³.



De constellatie op het ogenblik van de 38ste verjaardag van de salomonische Jezus.

De constellatie van 15 september 32, kort na zonsondergang, vertoont een aantal buitengewoon merkwaardige kenmerken. Vooreerst noteren we een uitzonderlijke cluster van aspecten, gevormd tussen de vijf planeten Jupiter, Saturnus, Uranus, Zon en Venus, die telkens op ongeveer 30° van elkaar staan. De evangelist gebruikt op nog één andere plaats in het evangelie het woord 'stoa' (στοά: 'zuil' of 'zuilengang'), waar eveneens een esoterisch-astrologische lezing mogelijk is (Joh.10:23; de 'zuilengang van Salomon' duidt hier de dierenriem aan, waarbij de 'zuilen' de scheidingen zijn tussen de dierenriemtekens). De 'zuilen' lijken in het algemeen beeld te staan voor intervallen van 30° op de dierenriem, en de 'vijf zuilen' waarvan sprake is in Joh.5:2 lijken een verwijzing te zijn naar het merkwaardige pentagonale aspectencomplex dat zich op het betrokken moment aan de hemel aftekent⁴.

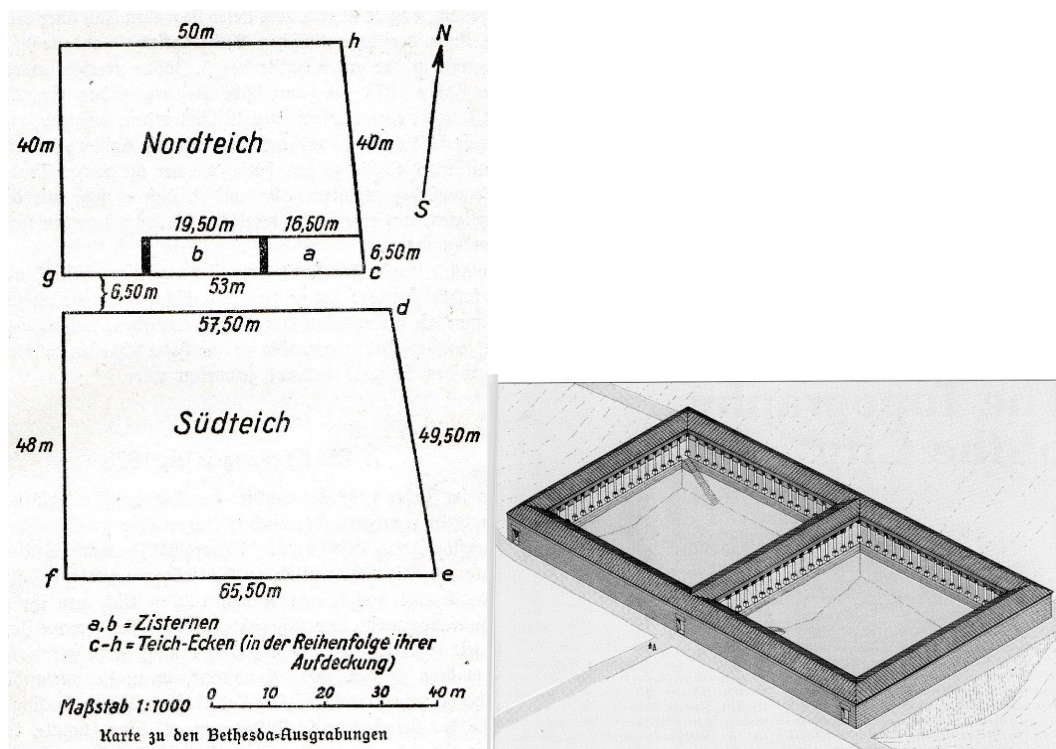
Zoals steeds in de biografie van de Logos, wordt ook bij de genezing van de gebrekkige een congruentie vastgesteld tussen enerzijds de gebeurtenissen die zich op aarde aftekenen, en anderzijds de hemelstand. De 'vijf zuilen' tekenden zich enerzijds af aan de hemel, maar waren anderzijds ook daadwerkelijk present op het terrein, onder de vorm van de vijf zuilengangen rond het bad van Bethesda. Het bad van Bethesda was een tweelingsvijver, bestaande uit een noordelijk en een zuidelijk bekken, gescheiden door een dam. De twee vijvers vormden samen een complex dat door vier gaanderijen was omringd. De dijk zelf droeg de vijfde zuilengang, en het was klaarblijkelijk vanaf deze centrale gang dat de zieken in het water konden afdalen⁵. Volgens Urban von Wahlde (2011) was de zuidelijke vijver een publieke

³ Voor een meer uitgewerkte chronologische beschouwing, zie De Brug nr.83 p.25 ff. In een latere bijdrage zullen we zien, dat het Johannesevangelie ook de geboortedatums aangeeft van de nathanische Jezus en van de salomonische en de nathanische Maria's.

⁴ Eén van deze vijf planeten was Uranus. Dit hemellichaam was in exoterische zin slechts bekend vanaf de 18de eeuw. Uit vele vaststellingen blijkt evenwel dat binnen de esoterisch-christelijke traditie reeds een vorm van weten betreffende de transsaturnische planeten heeft bestaan.

⁵ Het bad van Bethesda werd stapsgewijs herontdekt vanaf het einde van de 19de eeuw; zie bv. Joachim Jeremias 'Die Wiederentdeckung von Bethesda. Johannes 5, 2', 1949, voor details.. Deze zuilen rondom het bad zouden ongeveer 7 meter hoog zijn geweest; voor de hoogte van de

‘mikveh’, een openbare gelegenheid waar joden de reinigingsrituelen konden uitvoeren die sinds de tweede eeuw voor Christus ingang hadden gevonden. De noordelijke vijver fungeerde als waterreservoir. De badinrichting van Bethesda ligt in een dalletje, ten zuiden begrensd door de tempelheuvel, en ten noorden door een andere heuvel waarvan het aflopende regenwater in de noordelijke vijver werd verzameld. In de dijk tussen de twee vijvers is ook heden ten dage nog een verticale schacht zichtbaar, waarlangs men kon afdalen naar een verbindingspijp tussen beide vijvers, via dewelke de voeding van de zuidelijke vijver kon worden geregeld. In deze zuidelijke vijver is een reeks van traptreden te zien, onderbroken door bredere overlopen, waarlangs de baders tot de gewenste diepte in het water konden afdalen. Een volkomen gelijkend trappensysteem bestond ook bij de vijver van Siloam⁶.



Links: schematisch plan van het dubbelbad van Bethesda, dat bestond uit een noordelijke en een zuidelijke vijver, gescheiden door een dijk die ruwweg in oost-west-richting liep (azimuth ongeveer 80°). Rechts: schema van de vijf zuilengangen.

De ontmoeting tussen Christus en de gebrekkige situeerde zich naar alle waarschijnlijkheid op de vijfde centrale gaanderij, want het was vanaf die plaats dat men in de zuidelijke vijver kon afdalen. Het beeld van de lamme bij de dubbelvijver is in de horoscoop van het gebeuren duidelijk terug te vinden. Over het algemeen duidt het lagere deel van een horoscoop (rondom het *Imum coeli* of hemeldal) plaatsen aan die in geografisch of geometrisch opzicht laag liggen. Gemini op het hemeldal vormt een sprekend beeld van een laaggelegen dubbelstructuur, in casu de dubbele vijver van Bethesda. De Maan staat over het algemeen beeld voor het kinderlijke, maar ook voor het hulpbehoevende of hulpeloze; de Maan bij het hemeldal in Gemini levert dus een sprekend beeld voor de lamme bij de dubbelvijver van Bethesda. Het quincunxaspect tussen de Maan en de hoog aan de hemel staande Neptunus lijkt een afbeelding te zijn van de engel die het water beroert.

Een louter exoterische lezing van chiasme XVII leidt tot een onbevredigend beeld. Het lijkt alsof Christus onder de talrijke lijdenden bij het bad van Bethesda min of meer willekeurig, enkel geleid door een gevoel van sympathie en medeleven, één enkele zieke als het ware heeft uitgeloot voor genezing. De esoterische lezing voert tot de conclusie dat Christus met de genezene een speciaal soort band moet hebben gehad. Deze speciale band blijkt uit het feit dat de periode van 38 jaar voor zowel de gebrekkige als voor Christus van bijzondere betekenis is⁷, en ook uit het gegeven dat Christus onder de talrijke zieken en gebrekkigen precies deze éne man aanspreekt. Uit chiasme XVIII blijkt bovendien dat Christus

gallerijen werd de waarde van 8,47 m genoemd (Jeremias 1949, p.23). Voor een beschrijving van de huidige situatie zie bv. Urban C.von Wahle "The puzzling pool of Bethesda" *Biblical Archaeology Review* 37 (5), p.40-47 + p.65 (2011).

⁶ Foto's van de schacht in de dijk tussen de twee vijvers en van de trappen in de zuidelijke vijver en in de Siloamvijver vindt men in von Wahle 2011.

⁷ De 38 jaar komt overeen met twee metonische cycli. Na zo'n cyclus nemen de Zon, de Maan en de Maanknoppen weer ruwweg dezelfde onderlinge posities in. Inderdaad staat de Maan zowel op 15 september -7 als op 15 september 32 in Gemini, terwijl de stijgende maanknoop zich in beide gevallen in Aries bevindt. Mercurius en Venus verschijnen in beide horoscopen als avondsterren.

het lijden van de gebrekkige in verband brengt met door de betrokkene begane zonden (Joh.5:14). Het chiasme XVIII luidt als volgt:

- (1) Die dag was het echter **sabbat** 10 en daarom zeiden de joden tot de genezene:
- (2) 'Het is **sabbat**,
- (3) je mag je bed niet dragen'. 11 Hierop antwoordde hij hun: 'Die mij genezen heeft. Die heeft mij gezegd: *Neem je bed op en loop!*' 12 Zij vroegen hem:
- (4) 'Wie is die man
- (5) die je zei: *Neem je bed op en loop?*'
- (6) 13 De genezene wist niet wie het was,
- (7) want Jezus had zich teruggetrokken onder de menigte **in de Topos**⁸.
- (8) 14 Later vond (Jezus hem)/(Jozua Hem) in de tempel
- (9) en Hij sprak tot hem: 'Zie, **je bent nu genezen!**
- (10) *Zondig niet meer, opdat je niets ergers overkomt*'.
- (11) 15 De man ging heen
- (12) en vertelde aan de joden, dat het Jezus was die hem genezen had. 16 (13) De joden begonnen Jezus te vervolgen, omdat Hij dergelijke dingen **op sabbat** deed.
- (14) 17 Jezus antwoordde hen echter: 'Mijn Vader is tot op de dag van vandaag voortdurend aan het werk, en ook Ik houd niet op met werken'. 18 Om die reden waren de joden er nog meer op uit Hem te doden: Hij tastte immers niet slechts **de sabbat** aan, maar Hij noemde zelfs God zijn eigen Vader en maakte daardoor zichzelf aan God gelijk.

Vers 5:14 kan enkel begrepen worden als een verwijzing door Christus naar een karmisch verband: wat de gebrekkige 38 jaar geleden overkwam moet een gevolg zijn van welbepaalde zonden die door de betrokken mens waren begaan. Deze zonden waren klaarblijkelijk van een heel bijzonder type: ze waren van een zodanige aard dat ook de bijzondere genezing van de gebrekkige door Christus deel uitmaakte van het karma van eerstgenoemde.

De evangelist heeft in zijn tekst de individualiteit van de gebrekkige geëncodeerd. Net zoals in chiasme XVII, blijkt ook in chiasme XVIII een meerduidigheid verborgen in regel (8). De Griekse tekst wordt hier altijd vertaald als: "**Later vond Jezus hem in de tempel ...**". Het Griekse woord voor 'Jezus' (Ἰησοῦς) is echter tegelijk ook het Griekse woord voor 'Jozua'. Regel (8) kan dus alternatief gelezen worden als: "**Later vond Jozua Hem in de tempel...**". Volgens deze alternatieve esoterische lezing zou de gebrekkige dus 'Jozua' zijn. Deze alternatieve lezing wordt gesuggereerd door Joh.5:13: de genezene heeft een motief om Christus op te zoeken, terwijl het omgekeerde niet het geval is. De schrijver heeft met een tekstueel wegwijzertje extra aangegeven dat het woord ('Jezus' of 'Jozua' tzt. Ἰησοῦς) in de regels (7) en (8) een verschillende betekenis krijgt. Om deze esoterische vingerwijzing op te merken dient men de chiasmische structuur te hebben herkend. Het parallel voorkomen van het woord Jezus/Ἰησοῦς in de spiegelende regels (7) en (8) vindt een pendant in het parallel voorkomen van het woord 'man'/ἄνθρωπος in de spiegelende middenregels (4) en (11). In regel (4) wordt met dit woord 'man' Christus aangeduid, terwijl in regel (11) met hetzelfde woord 'man' de genezen gebrekkige wordt aangegeven. Op volkomen parallelle wijze heeft het woord 'Jezus' (wat dus in het Grieks evengoed 'Jozua' kan betekenen) in regel (7) betrekking op Christus, terwijl hetzelfde woord in regel (8) betrekking heeft op de genezene. Het woord ἄνθρωπος in regel 4 en het woord Ἰησοῦς in regel 7 betreffen dezelfde persoon (namelijk Christus) en deze overeenkomst wordt chiasmisch gespiegeld in het woordenpaar ἄνθρωπος (regel 11) en Ἰησοῦς (regel 8) die eveneens eenzelfde persoon betreffen, te weten de genezen 'Jozua'⁹.

Het is bijzonder merkwaardig dat de 38 jaar, die de gebrekkige klaarblijkelijk had doorgebracht op de dijk tussen de twee vijvers van Bethesda, overeenkomt met de periode van 38 jaar, waarvan sprake is in Deut.2:14 ¹⁰. Deze periode van 38 jaar was een straf die door Jahweh aan de Israëlieten werd opgelegd, omdat ze na de doortocht door de woestijn niet wilden geloven dat ze in staat waren om het beloofde land in bezit te nemen. Het verhaal wordt verteld in Num.13-14.

⁸ De 'topos' is hier de totaliteit van het tempelcomplex. Het Griekse woord τόπος wordt in dezelfde betekenis ook gebruikt in Joh.11:48 en Joh.19:20.

⁹ Zie ook het scharnier van chiasme XVII (Joh.5:5-6), waar de woorden ἄνθρωπος en Ἰησοῦς chiasmisch gekoppeld zijn.

¹⁰ Behalve Joh.5:5 is dit het enige bijbelvers waarin sprake is van een periode van 38 jaar. In beide gevallen is een verband aanwijsbaar met 'Jozua'. Men kan aannemen dat deze overeenkomst doorheen de eeuwen steeds opnieuw aandacht heeft gekregen van de dieplezers van het evangelie.

In de Pentateuch wordt Jozua beschreven als de rechterhand van Mozes, in de tijd toen deze de Israëlieten uit Egypte wegleidde, door de woestijn op weg naar het beloofde land. Jozua was de enige die Mozes een eind weegs mocht volgen, toen die de berg Sinai besteeg om de Tien Geboden te ontvangen. Toen na twee jaar de Israëlieten bij de Jordaan waren aangekomen, stuurde Mozes twaalf spionnen uit, om het beloofde land aan de overzijde van de rivier te verkennen. Onder deze twaalf bevond zich Jozua. Tien van de twaalf spionnen meldden dat het land oninneembaar was. Enkel de spionnen Jozua en Kaleb meenden dat men het beloofde land zou kunnen veroveren. De Israëlieten geloofden de tien defaitisten en raakten ontmoedigd. Hierop meldde Jahweh dat de Israëlieten nog 38 jaar extra in de woestijn zouden verblijven, tot de ongelovige generatie zou zijn uitgestorven. Jozua kreeg dus, samen met zijn volk, gedurende 38 jaar een goddelijke sanctie opgelegd, die hierop neerkwam dat men gedurende 38 jaar moest rondzwerven in de woestijn tussen twee wateren: enerzijds de Rode Zee, die de Israëlieten bij de Exodus uit Egypte onder leiding van Mozes hadden overgestoken, en anderzijds de Jordaan, die de Israëlieten scheidde van het 'beloofde land'.

Het beeld van deze twee wateren, waartussen Jozua met zijn volk gedurende 38 jaar verbleef, lijkt in geminiaturiseerde vorm te worden hernomen in het leven van de gebrekkige, die gedurende 38 jaar verblijft tussen de twee vijvers van Bethesda. Zowel bij de doortocht door de Rode Zee onder leiding van Mozes, als bij de doortocht door de Jordaan onder leiding van Jozua werd de beweging van de wateren volgens het bijbels verslag op bovenzinnelijke wijze beïnvloed; dit lijkt te worden weerspiegeld in het gegeven van de engel die op bovennatuurlijke wijze het water in de vijver van Bethesda in beweging brengt (Joh.5:4).

Het boek Jozua (het zesde boek van het 'Oude Testament', dat direct volgt op de Pentateuch, de vijf boeken van Mozes) beschrijft de verovering van het land, die op uiterst wreedaardige wijze geschiedde, met massamoorden, plunderingen en wreedheden allerhande, die evenwel werden uitgevoerd op aanmaning van de godheid Jahweh. Men kan geredelijk aannemen dat de 'zonden' van Jozua waarnaar Christus verwijst (Joh.5:14) betrekking hebben op deze wandaden. Eén en ander leidt dan tot een merkwaardig karma, waarbij 38 jaar gebrekkigheid wordt beëindigd bij de ontmoeting met Christus.

Het hoogtepunt van de verovering van het beloofde land wordt beschreven in het boek Jozua 8:30-35. Het volk verzamelde zich in de vallei tussen de noordelijke berg Ebal en de zuidelijke berg Gerizzim, de ene helft van het volk op de flanken van de Ebal en de andere helft op de flanken van de Gerizzim, met de Ark des Verbonds in het midden. Daar las Jozua aan het volk de wetten van Mozes voor, woord voor woord. Merkwaardig genoeg lijkt ook de geografische configuratie geassocieerd met deze apotheose uit Jozua's leven zich in geminiaturiseerde gedaante te herhalen bij de baden van Bethesda, die tussen een noordelijke en een zuidelijke heuvel zijn gelegen. De vallei waar Jozua aan het volk van Israël de wet voorlas ligt ongeveer 47 km ten noorden¹¹ van het bad van Bethesda. Anderzijds ligt het gebied bij de monding van de Jordaan, waar Jozua de rivier overstak en waar de Doop in de Jordaan plaatsvond, zo'n 30 kilometer ten oosten van de vijvers van Bethesda¹², vrijwel precies in het verlengde van de dijk tussen de twee vijvers waarop de genezing van de gebrekkige plaatsvond. De lokale geografie van het bad van Bethesda lijkt dus nauwe geomantische verbanden te vertonen met de hoogtenpunten uit de biografie van Jozua, alsof de levensloop van deze laatste op genoemde plek brandglasgewijs werd gereproduceerd.

De genezing van de gebrekkige kan opgevat worden als een directe illustratie van het onderscheid dat Rudolf Steiner maakte tussen 'maankarma' en 'zonnekarma'.

Het maankarma is datgene wat we uit het voorgeboortelijke meekrijgen als determinismen, begaafdheden en beperkingen. Dit maankarma is datgene waaraan wij onze aardse individualiteit danken. Maankarma maakt ons, op grond van ons verleden, tot een welbepaalde menselijke individualiteit¹³.

Aan de andere pool van het karma bevindt zich het zonnekarma. Dit zonnekarma is geen determinisme uit het verleden, doch omgekeerd een open ruimte van mogelijkheden tot moreel handelen, die zich vanuit de toekomst aandient. Dit zonnekarma is naar zijn eigen aard niet specifiek aan het individu gebonden, doch het bereikt wel ieder individu ten individuen titel, ongeveer zoals hetzelfde zonlicht in verschillende

¹¹ Vanuit de vallei bij Nabloes belooft de azimuth van Jeruzalem ongeveer -177°.

¹² Gezien vanuit Jeruzalem belooft de azimuth van de traditionele plaats van de Doop in de Jordaan en van de plaats van oversteek van de Jordaan door Jozua en de Israëlieten, ongeveer 80-85°. Binnen dit hoekbereik valt zowel het verlengde van de hoofdas van de tempel als het verlengde van de dijk tussen de twee vijvers van Bethesda.

¹³ "Das Vergangene können wir mit dem besten Willen niemals anders machen als es ist. Daher haben die Mondenkräfte, indem sie in unser menschliches Wesen hineinwirken und hineingreifen, etwas von unabänderlicher Notwendigkeit" (GA 240, p.23). Rudolf Steiner noemt de Maan in geesteswetenschappelijk opzicht de "...Weltensohn der Notwendigkeit" (GA 240, p.24) en heeft het over "...das Tor, durch das die Vergangenheit in unser Menschenleben hereinzieht, und er ist dasjenige, was uns eigentlich die Individualität gibt, was uns zu diesem bestimmten individuellen Menschen macht" (GA240, p.17).

kamers doorheen verschillend getinte en gevormde ramen naar binnen kan vallen, en in die kamers dan uiteenlopende lichtpatronen creëert. Het zonnekarma schenkt ons als menselijk individu het vermogen tot liefde en betrokkenheid, en schept hierdoor de ruimte om, vanuit onze individuele (door ons verleden ontstane) levensomstandigheden, in vrijheid het nieuwe te scheppen, en wegen te gaan die niet door het verleden zijn gedetermineerd. Waar wij ons zonnekarma ontmoeten kunnen we, met ons maankarma als uitgangspunt, een nieuwe, moreel scheppende weg inslaan¹⁴.

Volgens Rudolf Steiner hebben we dit zonnekarma te danken aan het gegeven dat Christus mens is geworden. Door de menswording van Christus verschijnt het vermogen om op strikt individuele grond moreel scheppend met het eigen maankarma om te gaan¹⁵. Christus *is* het zonnekarma.

De door Steiner in verband met maankarma en zonnekarma gemaakte opmerkingen werpen een verhelderend licht op het verhaal van de genezing bij Bethesda. Steiner merkt op dat bij menselijke ontmoetingen het maankarma in hoofdlijnen is uitgewerkt op het ogenblik dat de ontmoeting tot stand is gekomen en de betrokkenen elkaar bewust hebben waargenomen¹⁶. Dit komt overeen met de situatie waarin de gebrekkige zich bevindt tot op het ogenblik dat Christus hem aantreft. Tot de ontmoeting met Christus is de gebrekkige gekluisterd aan zijn bed, dwz aan zijn maankarma. De gebrekkige ligt als het ware op zijn lot en kan zich niet als autonome individualiteit tegenover zijn lot opstellen. Vanaf de ontmoeting met Christus verbindt het maankarma van de gebrekkige zich met zonnekarma. De gebrekkige krijgt de mogelijkheid om met zijn maankarma scheppend om te gaan: hij kan zijn weg verderzetten, niet zonder zijn bed, maar wel met zijn bed onder de arm.

Uit het oogpunt van karma en reïncarnatie heeft de ontmoeting tussen Christus en de gebrekkige een zeer bijzonder karakter. De wedergeboren Jozua had enerzijds zeer zware wandaden bedreven; maar anderzijds werden deze wandaden begaan op aanwijzing van Jahweh, en zij hadden objectief een uitzonderlijke rol gespeeld als wegbereiding voor de incarnatie van de Logos. Deze omstandigheden schijnen zich karmisch te weerspiegelen in de gebrekkigheid, waaraan door een uitzonderlijke ontmoeting met Christus een einde wordt gemaakt. In Christus ontmoet de gebrekkige het 'wezen zonnekarma'. Christus is immers het zonnekarma, dat bij de aardse mensen aankomt doordat Christus op aarde komt. Door deze ontmoeting met Christus, dit wil zeggen met het zonnekarma, bereikt het maankarma van de herboren Jozua een keerpunt. Er ontstaat een opening naar het zonnekarma. Dit wordt op een merkwaardige wijze ingeleid in Joh.5:6. Christus vraagt aan de gebrekkige: "**Wil je genezen?**". In letterlijke zin lijkt deze vraag absurd, want de gebrekkige lag al 38 jaar op die plek precies omdat hij wou genezen, en Christus wist dit. De vraag betekent echter in diepere zin: "*Wil je het zonnekarma opnemen?*" of "*Wil je een individueel uitgangspunt los van je maankarma, om op moreel scheppende wijze met je maankarma om te gaan?*". Christus kan niet anders dan deze vraag stellen, omdat het zonnekarma per definitie het gebied is van de menselijke vrijheid: *de vrijheid begint met het kiezen voor de vrijheid*. Op het ogenblik dat de gebrekkige bevestigend reageert op Christus' vraag kan hij daadwerkelijk zijn lot, dit wil zeggen zijn maankarma, vanuit een onafhankelijk en nieuw standpunt aanvatten. De genezene laat zijn bed niet achter. Zijn maankarma verdwijnt niet. Maar hij kan nu dit karma beheren vanuit een werkingspunt dat onafhankelijk is van de determinismen van het verleden.

2. De aanklacht tegen de overspelige vrouw.

Chiasme XXXI van het Johannesevangelie¹⁷ brengt het verhaal van de aanklacht tegen de overspelige vrouw:

(1) 8:2 Bij het kriecken van de dag verscheen Hij opnieuw in de tempel, en al het volk kwam naar Hem toe.

(2) Hij ging zitten en onderrichtte hen.

(3) 3 Toen brachten de schriftgeleerden en Farizeeën Hem een vrouw die op overspel was betrapt.

(4) Zij plaatsten haar in het midden en 4 zeiden tot Hem: 'Meester, deze vrouw is op heterdaad betrapt terwijl ze overspel bedreef. 5 Nu heeft Mozes ons in de Wet bevolen zulke vrouwen te stenigen.'

¹⁴ Zie : GA 240, p.22-23.

¹⁵ Zie : GA 240,p.17-18.

¹⁶ Zie : GA 240, p.26.

¹⁷ Chiasme XXXI vertoont een aantal opvallende spiegelingen, zoals het gebaar van Christus die zich voorover buigt en in de aarde schrijft (regels 7 en 8), de strikvraag van de Farizeeën resp. haar ontknoping (regels 6 en 9), de vrouw die voor oordeling 'in het midden' staat (regels 4 en 11), het komen resp. gaan van de vrouw (regels 3 en 12), de onderrichtende Christus (regels 2 en 13) en Christus als lichtbrenger (regels 1 en 14).

(5) Maar Gij, wat zegt Gij ervan'?

(6) 6 Dit zeiden ze bij wijze van strikvraag in de hoop Hem ergens van te kunnen beschuldigen.

(7) Jezus echter boog zich voorover en schreef met zijn vinger op de grond.

7 Toen ze bij Hem aanhielden met vragen, richtte Hij zich op en zei tot hen: 'Laat diegene onder u die zonder zonden is, het eerst een steen op haar werpen'.

(8) 8 Weer boog Hij zich voorover en schreef op de grond.

(9) 9 Toen zij dit hoorden, dropen zij één voor één af, de oudsten het eerst,

(10) tot Hij alleen achterbleef

(11) met de vrouw, die nog in het midden in de kring stond. 10 Nu richtte Jezus zich op en sprak tot haar: 'Vrouw, waar zijn ze? Heeft niemand u veroordeeld?' 11 Zij antwoordde: 'Niemand, Heer'.

(12) Toen zei Jezus tot haar: 'Ook Ik veroordeel u niet; ga heen en zondig van nu af niet meer'.

(13) 12a Opnieuw richtte Jezus het woord tot hen en sprak:

(14) Ik ben het licht van de wereld. Wie Mij volgt (...)

De passage met de overspelige vrouw (Joh.8:2-12; ook wel genoemd de '*Pericope Adulterae*') wordt door de grote meerderheid van de onderzoekers als een latere invoeging beschouwd, die geen deel uitmaakt van de oorspronkelijke evangelietekst. Hiervoor worden twee soorten argumenten aangevoerd.

Enerzijds zijn er heel wat oudere getuigeteksten waarin de perikoop ontbreekt. Men vindt de passage bv. niet in de 'Codex Vaticanus' en in de 'Codex Sinaiticus' (vierde eeuw), en ook niet in de papyri 66 en 75 (begin derde eeuw), hoewel telkens wel merktekens in deze documenten voorkomen die wijzen op de weglating of op het ontbreken van een stuk tekst. De 'Codex Bezae' (omstreeks het jaar 400) bevat de passage wel.

Anderzijds vertoont het taal- en woordgebruik in het Griekse origineel van chiasme XXXI een aantal verschillen met de rest van het evangelie. Zo hebben Ruckstuhl en Dschulnigg (1991)¹⁸ het voorkomen van een groot aantal linguïstische kenmerken onderzocht doorheen het Johannesevangelie. Uit hun werk blijkt duidelijk dat de *Pericope Adulterae* taalkundig afwijkt van de hoofdtekst van het evangelie. Het bijzonder karakter van de passage wordt enigszins bevestigd door de chiastische structuur, in de zin dat chiasme XXXI een uitzonderlijk lange asregel (het volledige vers 8:7) vertoont¹⁹. De evangelist gebruikt over het algemeen het element van de chiastische asregel om op bepaalde woorden een bijzondere nadruk te leggen, alsof ze in vetjes zijn gedrukt. Het is zeker niet toevallig dat de spreekwoordelijke uitdrukking '...de eerste steen werpen' precies in de asregel voorkomt.

Andere beschouwingen leiden niettemin tot het besluit dat de passage wel degelijk deel uitmaakt van de oorspronkelijke tekst. Enerzijds zullen we zien dat de perikoop tekstueel nauw samenhangt met andere passages uit het evangelie. Anderzijds blijkt de betrokken hemelconstellatie (zie verder), die zeer precies ligt ingebed binnen de in het evangelie geëncodeerde chronologie, een sprekende weerspiegeling te zijn van de verhaalde scène.

Het is mogelijk dat de tekst van deze perikoop onder een of andere vorm reeds circuleerde voordat het Johannes-evangelie werd geschreven. De schrijver van het Johannesevangelie kan dan bepaalde verwoordingen hebben overgenomen uit deze hypothetische oertekst.

De weglating van de passage in een aantal oude manuscripten (weliswaar altijd met aanduiding van de omissie) kan op meerdere wijzen worden verklaard. De kerkvader Augustinus opperde het vermoeden dat

¹⁸ Ruckstuhl, Eugen & Dschulnigg, Peter (1991) "Stilkritik und Verfasserfrage im Johannesevangelium" Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht. Deze auteurs besluiten dat "... die Folgerung, hier liege ein Text vor, die nie zum ursprünglichen Ev. gehörte, jeden vernünftigen Zweifel ausschließt" (p.236).

¹⁹ De meeste chiasmen in het Johannesevangelie kunnen goed weergegeven worden als een spiegelende structuur van 2 x 7 regels. Bepaalde chiasmen, waaronder chiasme XXXI, vertonen tussen beide vleugels van 7 regels nog een middenregel, die als een soort as of scharnier van de tekstcompositie fungeert en het centraal element of kernidee van de betrokken passage weergeeft. Deze 15de regel noemen we de 'asregel' van het chiasme.

de *Pericope Adulterae* door bepaalde kopiïsten werd weggelaten om triviale inhoudelijke redenen: men wou de indruk vermijden dat Christus het kwaad van het overspel zou minimaliseren. Het is ook denkbaar dat bepaalde vroege kopiïsten de esoterische betekenis van Joh.8:2-12 begrepen (met name de verwijzing naar karma; zie hieronder) en oordeelden dat de betrokken inhoud niet voor algemeen exoterisch gebruik was geschikt.

Rudolf Steiner over de *Pericope Adulterae*

Iedere gebeurtenis, ieder gebaar in de biografie van de Logos staat beeld voor diepe waarheden. Het merkwaardige tafereel van Christus, die zich vooroverbuigt en in het zand schrijft, wordt in het evangelie tweemaal vermeld. De betekenis van dit beeld werd beschreven door Rudolf Steiner en we kunnen niet beter doen dan diens commentaren hier in extenso hernemen:

“In het achtste hoofdstuk komt een merkwaardige passage voor: wanneer de Farizeeën Jezus polsen met betrekking tot de overspelige vrouw, boog Hij zich voorover (verzen 6 en 8) en schreef, zonder een woord te zeggen, met de vinger in de aarde. We hebben echter gezien dat de aarde zijn eigen lichaam is. Hij veroordeelt de overspelige vrouw niet, maar schrijft haar daad neer in zijn eigen organisme. Daarmee geeft Hij aan dat, net zoals een in de aarde geplaatste zaadkorrel ontkiemt en vruchten draagt naar de aard van die zaadkorrel, ook iedere daad van de mens in een later leven tot ontkieming zal komen en overeenkomstige vruchten zal voortbrengen, en dat geen macht op aarde in staat zal zijn om de gevolgen van die daad weg te nemen. De theologie echter huldigt het concept van de ‘verzoeningsdood’. Theologen menen dat Christus voor ons is gestorven en dat de karmaleer niet dient aangenomen te worden, omdat die in tegenspraak zou zijn met het denkbeeld dat Christus door zijn dood de zonden van de hele wereld op zich genomen heeft. Deze disharmonie tussen een theosofische en theologische opvatting verdwijnt echter wanneer de zaken juist worden opgevat.

De karmaleer betekent voor de levensloop wat het grootboek betekent voor de koopman. Wat wij in een vroeger leven hebben bewerkstelligd manifesteert zich volgens de wet van het karma als uitwerking in ons huidige leven. De daden die wij in ons huidige leven verrichten zullen in latere levens hun uitwerking vertonen. We hebben dus een volledige levensbalans: op de ene zijde verschijnen de goede handelingen, en op de andere zijde de slechte handelingen. Iemand die gelooft dat hij onder de wet van het karma geen vrije daad kan uitvoeren, omdat zijn handelingen altijd het gevolg zijn van vroeger gestelde daden, valt te vergelijken met de koopman, die beweert dat hij zijn zakenbalans heeft afgesloten en geen zaken meer kan doen, omdat zulks zijn balans uit evenwicht zou brengen. Deze koopman vergist zich, en analoog is ook de geschetste mening over de werking van karma verkeerd. Een correct begrepen karmaleer impliceert allerm minst fatalisme. De begrippen van vrije wil en van karma laten zich op de allerfreaaiste wijze verenigen en karma is, indien het correct wordt begrepen, allerm minst onveranderbaar. Iemand die een medemens in diens ongeluk niet wil bijstaan onder het voorwendsel, dat men niet in het karma van de ander mag ingrijpen, handelt even weinig correct als iemand die een voorschot weigert aan een koopman, die in nood is verzeild maar door een voorschot van bankroet kan worden gered. En net zoals die koopman het voorschot in zijn boekhouding inschrijft als terug te betalen schuld, terwijl de verstrekker van het voorschot dat bedrag als tegoed noteert, zo verschijnt ook iedere goede daad bij de steller ervan als een tegoed terwijl bij de baathebber van de goede daad een schuld wordt ingeschreven. De wet van het karma sluit dus geenszins hulpverlening uit en het is zeer wenselijk om het karma van de medemens door wederzijdse hulp te verlichten. De mens kan door een goede daad voor één enkele mens tot steun zijn doch daarnaast zijn er ook daden waarbij vele mensen baat hebben (in de zin dat hun karma erdoor verlicht wordt) en die dan op de rekening van al deze baathebbers wordt ingeschreven. Een daad zo machtig als diegene die door Christus werd gesteld, wordt ingeschreven in het karma van elke mens, omdat deze daad het karma van elke mens verlicht die de betrokken daad op zich laat inwerken. We zien dus dat de wet van het karma ook in het Johannesevangelie wordt vermeld en dat de vrijheid van handelen door het bestaan van deze wet niet wordt beperkt. Door deze ene daad van zelfopoffering heeft Jezus Christus zich in een betrekking tot de hele mensheid geplaatst.

Volgens de wet van het karma wordt iedere daad ingeschreven in het schuldenboek van het leven. Iedere daad wordt in samenhang gebracht met het lichaam van Christus, met de aarde. Daarom velt Hij geen onmiddellijk oordeel, maar Hij schrijft haar daad op in zijn eigen lichaam. In zijn eigen lichaam neemt Hij alles op wat kan gebeuren van mens tot mens en hoe karma zich steeds opnieuw moet uitleven in het aardse bestaan. De diepe betekenis van dit verhaal is gelegen in het feit dat Christus zich door zijn daad in samenhang heeft gebracht met de ontwikkeling van de hele mensheid. Hij leidt de toekomstige ontwikkeling van de mensheid” (R.Steiner GA 100, p.261-263; Bazel, 25 november 1907).

Een essentieel door Steiner geleverd inzicht betreft het onderscheid tussen enerzijds het individuele karma, en anderzijds de schuld die de individuele mens ontwikkelt ten opzichte van de aarde en de globale mensheidsontwikkeling. De wet van het karma maakt immers gestelde daden niet ongedaan. Een boze daad kan door karma weliswaar worden verrekend, maar het feit zelf dat de boze daad werd gesteld blijft volledig overeind. Er bestaat een hoog zijnsbereik waar wordt bewaard of ingeschreven al wat in het verleden is geschied. Omdat ieder mens op grond van zijn menselijke natuur is begiftigd met een primair weten omtrent aard en wezen van de waarheid, heeft ieder mens ook een primair weten omtrent de werkelijkheid van dit zijnsbereik. In zijn hoedanigheid van waarheidsverwant wezen wéét iedere mens dat elk vermeend feit dat mogelijk heeft plaatsgevonden, òf daadwerkelijk heeft plaatsgevonden, òf éénduidig niet heeft plaatsgevonden. Dit blijft het geval, los van het al dan niet bestaan van materiële sporen, los van het al dan niet beschikbaar zijn van menselijke getuigen en los van de vraag, of wel of niet iemand ter wereld weet of het feit al dan niet heeft plaatsgevonden. De waarheid omtrent de verleden feiten blijft, los van alle vergeten en los van alle leugens, éénduidig en onveranderlijk bestaan. De waarheid omtrent boze daden die ooit zijn gesteld blijft éénduidig en onveranderlijk bestaan en wordt geenszins opgelost via karmische vereffening. Het begrip ‘waarheid’ zou geen zin hebben indien dit niet het geval zou zijn. Doch de bevestiging dat de waarheden omtrent de verleden feiten blijven bestaan kan enkel zin hebben indien dit bestaan van de betrokken feiten op één of andere wijze kan onderscheiden worden van hun niet-bestaan. Indien de waarheid bestaat, moeten noodzakelijkerwijs de waarheden omtrent de verleden feiten blijven bestaan, en nog wel op een zodanige wijze dat ze in principe ook toegankelijk zijn. In het esoterisme spreekt men van de Akasha-kroniek, een bijzonder zijnsbereik waar de waarheid omtrent het verleden integraal wordt bewaard en principieel toegankelijk blijft²⁰. Los van alle karmische vereffening blijft het feit, dat een boze daad ooit werd gesteld, integraal bewaard in de Akasha-kroniek.

De essentiële betekenis van het offer van Christus is hierin gelegen, dat Christus in zijn hoedanigheid van ‘Wezen Waarheid’ deze ‘zonden van de wereld’ op zich heeft genomen. Enkel het ‘Wezen Waarheid’ had het vermogen om deze daad te stellen. Steiner zei hierover:

“...het karma wordt niet van ons weggenomen, maar wat wel gebeurt is dat onze schulden en zonden gedelgd worden met betrekking tot de aarde-ontwikkeling door datgene, wat is ingezet door het mysterie van Golgotha. Daarbij moet ons duidelijk zijn dat dit alles de mens niet ten gunste kan komen zonder diens toedoen en medewerking (...) De mens dient zijn ziel te vervullen met de substantie van Christus; hij dient tevens van Christus in zijn ziel iets te hebben opgenomen wat maakt dat Christus in hem werkzaam is en hem verheft tot een rijk waarin de mens weliswaar niet de macht heeft om zijn karma onwerkzaam te maken, doch waarin door Christus’ toedoen onze schulden gedelgd worden met betrekking tot de buitenwereld. Als beeld is dit zelfs op een wonderlijke wijze uitgedrukt in de schilderkunst. Wie komt bijvoorbeeld niet onder de indruk van het beeld van Christus als rechter, zoals voorgesteld door Michelangelo in de Sixtijnse kapel? (...) We zien daar de rechtvaardigen en de zondigen. Men zou het beeld van Christus nog anders kunnen voorstellen dan Michelangelo deed²¹. Het zou mogelijk zijn om de mensen tijdens of na het einde van de aarde zodanig voor te stellen dat ze hun karma zouden zien, en dat ze tot zichzelf zouden zeggen: *‘ja, mijn karma is weliswaar vereffend, maar daar staat*

²⁰ Dit gegeven vormt ook de esoterische achtergrond voor Matteüs 10:26-28 of Lucas 8:17. Negatieve inwijdingsstromen berusten noodzakelijkerwijs op de afwijzing van het bestaan van de Akasha-kroniek. In deze stromingen zal het denkbeeld worden gecultiveerd dat de waarheid niet bestaat en dat in werkelijkheid enkel sprake is van memen die men kan en mag manipuleren (via propaganda, censuur, staatsgestuurde ‘opvoeding’...).

²¹ Nadere analyse van het fresco leert dat Michelangelo’s ‘Laatste Oordeel’ de door Steiner geformuleerde ideeën daadwerkelijk uitdrukt. De *Giudizio universale* omvat een zeer gedetailleerde weergave van het gelaat op de lijkwade van Turijn. Voor details zie: https://www.academia.edu/8972988/THE_EMBEDMENT_OF_THE_FACE_ON_THE_SHROUD_OF_TURIN_IN_MICHELANGELO'S_LAST_JUDGEMENT

overal in het geestelijke domein als in ijzeren tafels ingeschreven mijn schuldigheid, en die schulden wegen op de aarde en kunnen niet anders dan de aarde vernietigen'. Dit zou echter niet met de waarheid overeenstemmen (...) want doordat Christus op Golgotha is gestorven, zal de terugblikkende mens niet de tafelen zien met daarop zijn schuld, doch hij zal diegene zien die deze schulden overgenomen heeft; hij zal verenigd in het wezen van Christus alles zien wat anders over de Akasha-kroniek zou verspreid zijn. In plaats van de Akasha-kroniek zal voor hem Christus staan; Christus heeft alles op zich genomen" (R.Steiner GA 155, p. 185-189; Norrköping, 15 juli 1914).

De constellatie

De in chiasme XXXI (Joh.8:2-12) geschetste gebeurtenis vond blijkens de tekst plaats op de vroege ochtend (Joh.8:2) van de oneigenlijke achtste dag van het Loofhuttenfeest. Het is mogelijk om een meer precies tijdstip voor te stellen op grond van het feit, dat in de centrale regels van beide vleugels van chiasme XXXI telkens de middenpositie van de vrouw wordt benadrukt. Dit suggereert sterk dat we het tijdstip moeten beschouwen waar de Maan vlakbij de midhemel staat. Omdat het op dat ogenblik ongeveer 6 uur sterrentijd is, staat de Maan tegelijk op ongeveer 90° van de ascendant. De Maan is geëncadreerd door Jupiter en Saturnus, wat een beeld oproept van de vrouw omringd door haar aanklagers: de 'vrouw die in het midden staat' (Joh.8:3,9) wordt in de hemelstand afgebeeld op de Maan bij de midhemel.

Zoals meestal lijkt ook hier de Zon te fungeren als beeld voor Christus. De dag is nog jong, de Zon staat laag, en Christus buigt zich voorover. Hij schrijft in het zand. Ook deze bijzonderheid wordt tweemaal vermeld (Joh.8:6,8). Zoals we zagen heeft dit schrijven in het zand een bijzondere betekenis: Christus schrijft het karma van de vrouw in de aarde, die ook zijn lichaam is.

Wanneer een hemelconstellatie een beeld uitdrukt, komen de kernelementen uit dat beeld doorgaans overeen met de horoscoopelementen rondom de vier hoeken van het hemelkruis (ascendant, midhemel, descendant, hemeldal). Wanneer op de ochtend van 16 september 32 de Maan (beeld voor de in het midden geplaatste overspelige vrouw) pal op de midhemel staat, komt *tegelijk* Mercurius in Libra pal op de ascendant terecht. Bovendien zijn Maan en Mercurius verbonden door een scherp vierkantsaspect: beide elementen horen samen.

Dit horoscoopelement is goed leesbaar: Mercurius is de boodschapper, de overdrager van berichten; Libra is de weegschaal, ondermeer de weegschaal van het recht. Het hemelkruis heeft ook een ruimtelijke betekenis: we verwachten het beeld van hemelse elementen bovenaan in de horoscoop, het beeld van elementen in de diepte (zoals vijvers...) bij het hemeldal, en het beeld van het aardoppervlak zelf (het zand...) op de horizont (ascendant, descendant). Mercurius in Libra, staande pal op de ascendant, levert dus een sprekend beeld voor het schrijven van karma/gerechtigheid in het zand. De Zon, beeld voor Christus, staat nog laag boven de oostelijke horizont, zo'n 10° boven de ascendant²². Het beeld van deze lage ochtendzon, boven Mercurius in de Weegschaal en pal 'op de grond', weerspiegelt direct de zich neerbuigende²³ Christus die het karma van de overspelige vrouw²⁴ inschrijft in de aarde.

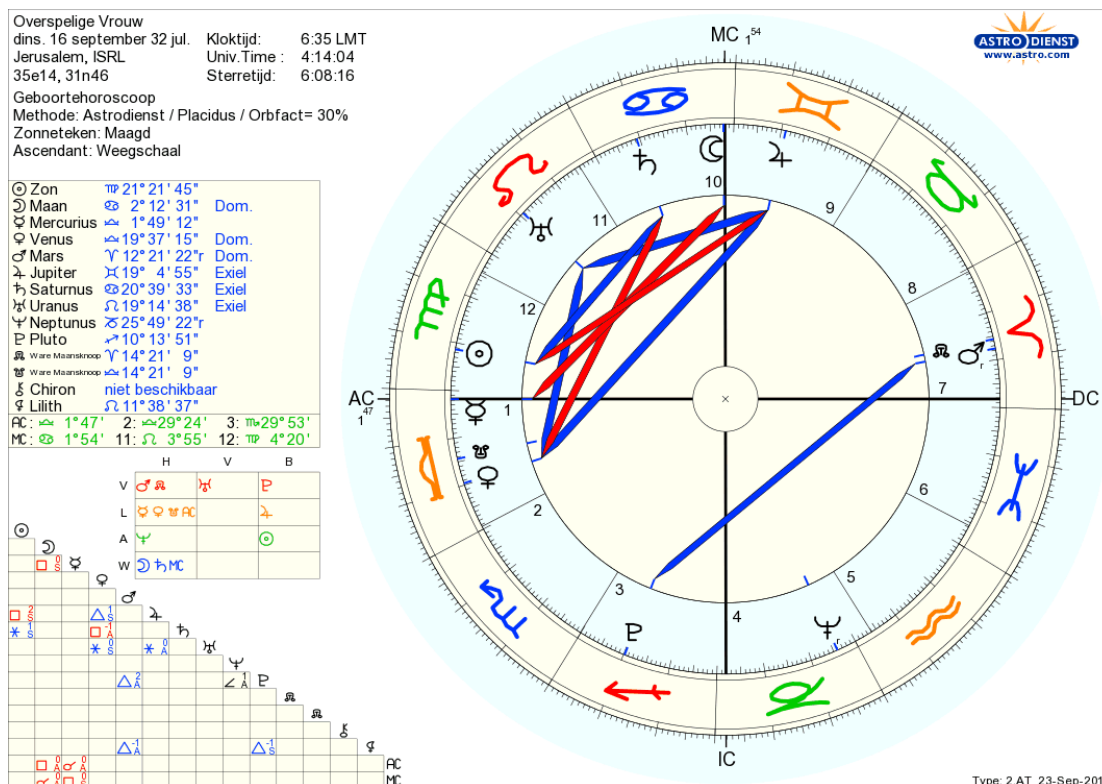
Een zeer merkwaardig beeldelement treffen we aan in de asregel, waar vermeld wordt dat Christus zich opricht wanneer Hij zegt: 'Laat diegene onder u die zonder zonden is, het eerst een steen op haar werpen'. Overgedragen op de constellatie verschijnt dit gebaar als een gebeuren waarbij het licht van de Maan, die hoog en in het midden staat, zich plots onthult als zijnde een verschijningsvorm van het licht

²² Het westen en het oosten staan respectievelijk beeld voor het verleden (incarnatie, afgebeeld op de in de aarde duikende zonneschijf) en de toekomst (excaratie, afgebeeld door de van de aarde opwaarts stijgende zon) van de individuele mens. In die zin is het logisch dat het karma wordt ingeschreven langs de oostelijke zijde van de horizont, dus bij de ascendant.

²³ Vergelijk met Joh.20:11. Dit 'neerbuigen' heeft een connotatie van 'overgaan naar een hoger waarnemingsvermogen'.

²⁴ Het beeld van het recente overspel valt te herkennen in de uitlopende oppositie Venus-Mars, verbonden met de maanknoppen en gesitueerd in het eerste en het zevende huis.

van de Zon, alsof Christus zelf zich plots manifesteert als het eigenlijke wezen of het hogere Ik, en tevens het zonnekarma, van de overspelige vrouw. Diegenen die de vrouw ter veroordeling hebben aangevoerd bemerken dit en druipen sprakeloos af: Christus zelf blijkt het licht van de wereld (Joh.8:12), dat ook schijnt doorheen diegene die men wil veroordelen.



De constellatie overeenkomend met Joh.8:2-12

Het rechtskarakter van de perikoop

De *Pericope Adulterae* beschrijft een soort virtuele rechtszaak. De overspelige vrouw is de beschuldigde, de schriftgeleerden en Farizeeën die haar aanslepten zijn de aanklagers en Christus zelf krijgt de rol van rechter toebedeeld. Christus velst ook een soort vonnis, dat zich echter tegen de aanklagers keert. Uiteindelijk wordt de vrouw door niemand veroordeeld.

Natuurlijk is het geen echte rechtszaak. De joden hadden onder de romeinse bezetting niet het recht om op eigen houtje iemand ter dood te veroordelen (Joh.18:31). De vermeende aanklagers waren ook niet in daadwerkelijke rechtspleging geïnteresseerd. De vrouw werd bij het overspel immers op heterdaad betrapt. Dit impliceert dat niet enkel de vrouw maar ook één of andere man moet zijn gevat. De wetten van Mozes waarop de aanklagers zich beriepen (zie bv. Deut.22) gebieden in zo'n gevallen de dood voor zowel de man als voor de vrouw. De aanklagers lieten echter de man ongemoeid en brachten alleen de vrouw bij Christus. Zij repten met geen woord over de man en verantwoordden diens afwezigheid op geen enkele wijze. Hieruit blijkt de echte bedoeling van de zogezegde aanklagers. Zij willen Christus in verlegenheid brengen (Joh.8:6). Blijkbaar meenden zij dat dit doel beter werd gediend wanneer enkel de vrouw voor Christus werd gebracht.

Het rechtskarakter van de gebeurtenis hangt samen met de plaats waar het toneel zich afspeelt. De confrontatie vond plaats in het buitengebied van de tempel. Christus was die ochtend vanaf de Olijfberg teruggekeerd naar de tempel. Hij bereikte het gebied van de tempel vanuit het oosten en moet zich hebben bevonden in de omgeving van de 'zuilengang van Salomon' (Joh.10:23), die het tempelgebied langs het oosten afgrensde. Hoewel ten tijde van Christus de oorspronkelijke, door koning Salomon gebouwde tempel was verdwenen, gold ook de tweede, door Herodes op een vergroot terrein gebouwde tempel als de 'tempel van Salomon'; de niet door Herodes gebouwde 'zuilengang van Salomon' werd (ten onrechte) beschouwd als een overblijfsel van de eerste tempel.

In het Oude Testament wordt uitvoerig bericht over Salomon en over de tempelbouw. Essentieel is de passage over de herkomst van Salomons spreekwoordelijke wijsheid:

1 Kon.3:5 In Gibeon verscheen Jahwe 's nachts in een droom aan Salomon en zei: 'Wat wilt ge dat Ik u geef?'. 6 Salomon antwoordde: 'Gij hebt uw dienaar, mijn vader David, een grote gunst bewezen. Daar hij zijn schreden naar u richtte, getrouw, rechtschapen en eerlijk jegens U, hebt Gij hem een zoon gegeven, die nu zetelt op zijn troon. 7 Welnu, Jahwe mijn God, Gij hebt uw dienaar tot koning verheven als opvolger van mijn vader David, hoewel ik maar een jonge man ben en nog niet weet wat ik doen of laten moet. 8 Zo staat uw dienaar temidden van het volk dat Gij uitverkoren hebt, een groot volk, zo groot dat het niet te tellen of te schatten is. 9 Geef dus uw dienaar een opmerkelijke geest, om recht te kunnen spreken voor uw volk en onderscheid te kunnen maken tussen goed en kwaad. Want wie is in staat recht te spreken voor dit grote volk van U?' 10 Dit verzoek van Salomon behaagde de Heer. 11 En God zei tot hem: 'Omdat ge juist dit gevraagd hebt en geen lang leven hebt gevraagd en ook geen rijkdom of de dood van uw vijanden, maar alleen inzicht, om recht te spreken, 12 daarom voldoe Ik aan uw verzoek en geef Ik u een geest vol wijsheid en inzicht (...) 13 En ook wat ge niet gevraagd hebt geef Ik u: rijkdom en aanzien, zoveel dat geen koning aan u gelijk zal zijn, zolang ge leeft'.

Salomon is dus in eerste instantie: *de wijze rechter*. Het 'Salomonsoordeel' (1 Koningen 3:16-28), over een zaak waarbij twee publieke vrouwen elkaar een kind betwisten, is alom bekend. Aan iedere joodse lezer uit de antieke tijd moet de overeenkomst zijn opgevallen tussen dit oordeel van Salomon en het 'nieuwe Salomonsoordeel' dat Christus uitspreekt met betrekking tot de overspelige vrouw. De gerechtszaal die Salomon had laten bouwen vlakbij de tempel (1 Koningen 7:7) was ten tijde van Christus allang verdwenen. De plaats waar Christus zijn uitspraak deed (Joh.8:7) moet heel dicht bij de plek zijn geweest waar vele eeuwen tevoren Salomon recht had gesproken.

Wie was de overspelige vrouw?

Bij de bestudering van een passage uit het vierde evangelie dienen we altijd integrerend te lezen. We moeten kijken naar wat elders in de tekst staat en opmerkelijk zijn met betrekking tot symmetrieën, meerduidige verwoordingen en verbale (dwz uit woorden of woordgroepen samengestelde) wegwijzertjes, die verschillende passages onderling kunnen verbinden.

We merken dat vlak voor de perikoop van de overspelige vrouw, in chiasme XXX (Joh.7:40-8:1), de kwestie van Christus' herkomst wordt aangesneden. De Farizeeën beweerden dat Christus afkomstig was uit Galilea (waar Nazareth is gelegen) terwijl volgens de Schrift de Messias herkomstig moest zijn uit het geslacht van David en uit Bethlehem. Exoterische lezing van het evangelie geeft de indruk dat deze herkomstkwestie na Joh.7:53 (dus in het achtste hoofdstuk) niet verder wordt behandeld. Het door de Farizeeën geopperde bezwaar lijkt dus eenvoudig overeind te blijven. Esoterische lectuur van het evangelie onthult echter een gedetailleerde en gefaseerde repliek. Dit begint reeds in chiasme XVII (Joh.5:5-6) waar wordt gerefereerd naar de geboorte van de salomonische Jezus. Het achtste hoofdstuk van het Johannesevangelie bevat echter een esoterische betekenislaag die dieper ingaat op de kwestie van Christus' herkomst en afstamming en verder antwoord biedt op de door de Farizeeën (in Joh.7:42) opgeworpen vraag.

Het achtste hoofdstuk (Joh.8:2-59; of chiasmen XXXI, XXXII, XXXIII en XXXIV) vormt een inhoudelijk geheel, wat door de evangelist discreet werd aangeduid door de plaatsing van twee 'semantische haakjes': in 8:2 wordt vermeld dat Christus de tempel van Salomon *binnenging* ('παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν') en 8:59 eindigt met de mededeling dat Christus de tempel weer *buitenging* ('ἔξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ'). Ook bij de scheiding tussen de chiasmen XXXII en XXXIII (Joh.8:20), in het centrum van hoofdstuk 8, wordt nog eens nadrukkelijk gespecificeerd dat de gesprekken zich afspelen in de tempel. De vier chiasmen waaruit hoofdstuk 8 bestaat beschrijven discussies die zich afspelen op het domein van Salomon, zowel in de letterlijke betekenis (de tempel) als in semantische zin (recht en rechtspraak).

Binnen het tekstblok Joh.8:2-59 heeft de evangelist een bijzonder merkwaardig tekstueel wegwijzertje geplaatst, om te wijzen op een verborgen inversie die de chiasmen XXXI en XXXIV verbindt. In het hart van chiasme XXXI treffen we de woorden aan: (op haar / werpen / steen : ἐπ' αὐτήν / βαλέτω / λίθον). Noteer dat dit de absolute kernwoorden zijn van de *Pericope Adulterae*. In de afsluitende regel van chiasme XXXIV, als de apotheose van de verbeterde discussie tussen Christus en de joden, rapen deze laatsten stenen op om Hem te stenigen. Hier treffen we dezelfde woorden aan, doch in omgekeerde volgorde: (stenen / werpen / op Hem : λίθους / βάλωσιν / ἐπ' αὐτόν). Via deze opvallende omkering tussen de gelijkende kernwoorden van de chiasmen XXXI en XXXIV laat de evangelist weten dat een nauwe en inverse relatie bestaat tussen beide chiasmen. Een deel van deze inverterende relatie is ook direct te zien. In het verhaal van de overspelige vrouw hebben we Christus die een zondige (Joh.8:11)

vrouw beschermde tegen terdoodbrenging. In chiasme XXXIV hebben we te doen met een niet-zondige (Joh.8:46) Christus die (gezien de omkering) door een vrouw tegen terdoodbrenging werd beschermd. In exoterisch opzicht ontbreekt in chiasme XXXIV ieder spoor van deze vrouw. In esoterisch opzicht is zij echter wel degelijk aanwezig. Deze in chiasme XXXIV verborgen vrouw is een individualiteit die in een complementaire relatie staat tot de overspelige vrouw uit chiasme XXXI.

Chiasme XXXIV omvat ondermeer een discussie over de afstamming van Abraham. In dit chiasme wordt 11 maal de naam herhaald van 'Abraham', de biologische aartsvader van zowel Christus als van Christus' opponenten. Deze opsomming begint in vers 8:33 met: "Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν/ wij zijn van het zaad van **Abraham**" en eindigt na de elfde 'Abraham' met de onthutsende stelling in vers 8:58 : " πρὶν Ἀβραάμ γενέσθαι ἐγὼ εἶμι/ voor **Abraham** werd: **Ik Ben**". Wat aan het begin het eerst voorhanden was, komt in de ontwikkeling het laatst tot manifestatie: het afstammingsprincipe wordt afgelost door het principe van de menselijke individualiteit. De 'twaalf woorden' van chiasme XXXIV (elf maal 'Abraham', gevolgd door 'Ik Ben') drukken uit dat de lijn van het bloed uitmondt in de verschijning van het **Ik Ben**, de belichaming van het Wezen Waarheid, waartoe iedere mens is geroepen, los van alle afstammingsprincipes.

Deze 'twaalf woorden'²⁵ uit chiasme XXXIV (elf maal 'Abraham', gevolgd door 'Ik Ben') zijn een compacte verwijzing naar de genealogie van de salomonische Jezus, zoals die wordt gegeven in het eerste hoofdstuk van het evangelie volgens Matteüs. De door Matteüs opgegeven stamboom begint bij Abraham en eindigt bij Jezus, en heeft een astronomische betekenis²⁶. Analoog hiermee verwijzen ook de '12 woorden' in chiasme XXXIV naar de twaalf tekens van de dierenriem. De 'Ik Ben' (ἐγὼ εἶμι) waarmee de 'twaalf woorden' afsluiten, is een verwijzing naar Christus, die deze twee woorden hier ook zeer nadrukkelijk uitspreekt en daarbij zegt, dat Hij vòòr Abraham kwam. Dit is een directe verwijzing, in de tekst zelf, naar het teken van de Vissen²⁷, dat in de dierenriem inderdaad voorafgaat aan de Ram. De 'twaalf woorden' kunnen dus opgevat worden als een afbeelding van de dierenriem, beginnend bij Aries en eindigend bij de Vissen, die echter zelf weer voorafgaan aan Aries. Zij vormen als dusdanig een skelet voor een soort horoscoop die met woordstructuren in chiasme XXXIV is ingebouwd. De plaats ontbreekt hier om in detail af te leiden dat hier de geboortedag wordt aangegeven van de salomonische Maria, die volgens het Johannesevangelie ter wereld kwam op dinsdag 16 september 19 v.Chr. en dus op twaalfjarige leeftijd het leven schonk aan de salomonische Jezus²⁸. Deze salomonische Maria is diegene

²⁵ Een vergelijkbare twaalfwoordenstructuur treffen we aan in chiasme XL (Joh.10:20-41), waar ook de 'zuilengang van Salomon' expliciet wordt vernoemd.

²⁶ In hoofdstuk 22 van Genesis wordt verhaald dat God Abraham op de proef stelt, door hem te vragen zijn eniggeboren zoon Isaak te offeren. Abraham wil gehoorzamen, doch een engel verhindert op het laatste ogenblik dat Abraham zijn zoon doodt. In de plaats offert Abraham dan een ram (↔ Aries), die op die plaats met zijn horens in een struik vastzat (Gen.22:13). Onmiddellijk hierop volgt dan de initiatie van Abrahams nageslacht, inclusief verwijzing naar de sterren (Gen.22:15-17). Matteüs spreekt vervolgens over 3 maal 14 generaties (Mat.1:17), dus 42 generaties, van Abraham tot Jezus. In concreto vernoemt Matteüs echter niet 3 maal 14 generaties, doch 14+14+13=41 generaties. Deze merkwaardige en zeer specifieke getallencode, die we kunnen schrijven als [3 x 14 = 42 / 41], is een weergave van de langzame rotatie van het groot trigono gevormd door de opeenvolgende conjuncties tussen Jupiter en Saturnus (zie bv. <https://www.rasc.ca/sites/default/files/irasc2000-08-10.pdf> Donald Etz "Conjunctions of Jupiter and Saturn" Journal of the Royal Astronomical Society of Canada 94 (4&5), p.174-178). Matteüs drukt hiermee uit dat de afstamming van de salomonische Jezus verloopt in samenhang met dit grote ritme. Tevens geeft hij aan wat de identiteit is van de 'Ster' (Mat.2:2,9): het gaat om een 'grote conjunctie' (een samenstand tussen Jupiter en Saturnus). De afstammingslijn van de salomonische Jezus begint bij Abraham, onder het teken van Aries (het eerste dierenriemteken), en eindigt met de geboorte van Jezus, bij de grote conjunctie in Pisces (het laatste dierenriemteken). De evangelist geeft zelfs dag en uur van de geboorte, in Mat.2:2: "Wij hebben zijn ster 'in het oosten' (ἐν τῇ ἀνατολῇ) gezien". De uitdrukking 'in het oosten' is in eerste linie een technische term die betekent: 'in oppositie met de Zon'. Dit wil zeggen dat het betrokken gesternte 's avonds in het oosten opkomt (wanneer de Zon in het westen ondergaat) om vervolgens de hele nacht zichtbaar boven de horizon te staan. Esoterische aanwijzingen dienen echter altijd in al hun betekenissen te worden gevat. De technische uitdrukking 'in het oosten' kan tegelijk ook letterlijk worden gelezen, en betekent dan dat de Magoi het gesternte wel degelijk in het oosten, dus 's avonds bij zonsondergang hebben gezien. Wanneer men al deze elementen samenneemt komt men op een welbepaald tijdstip uit: op dinsdag 15 september, rond 18u10 's avonds, toen de Zon net was ondergegaan in het westen terwijl tegelijk in het oosten de conjunctie Jupiter-Saturnus boven de horizon verscheen, werd de salomonische Jezus geboren. Dit is inderdaad het tijdstip dat ook in de christelijk-esoterische traditie werd doorgegeven.

²⁷ De Vissen waren in het vroege Christendom een welbekend beeld voor de aanduiding van Christus; het Griekse woord ἰχθύς (=vis) werd gelezen als afkorting van "Ἰησοῦς Χριστός, Θεοῦ Υἱός, Σωτήρ" (=Jezus Christus, Gods Zoon, Verlosser"; deze betekenis vindt men ondermeer bij Augustinus).

²⁸ Deze leeftijd is zeer laag naar hedendaagse normen, maar was normaal in het Palestina van Christus' tijd. De betrokken geboortehoroscoop lijkt ook geëncodeerd te zijn in Rubens' 'Opvoeding van Maria', in de bloemenkrans boven Maria's hoofd, die intensief door beide ouders wordt bekeken:

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/01/Peter_Paul_Rubens_-_Opvoeding_van_Maria.JPG

die in eerste linie de salomonische Jezus heeft behoed voor de kindermoord van Bethlehem²⁹ en zij is als zodanig de gezochte complementaire individualiteit van de overspelige vrouw uit chiasme XXXI.

Volgens Rudolf Steiner heeft de individualiteit van de salomonische Maria, na de dood van de nathanische Maria, een bijzonder soort verbinding aangegaan met deze laatste, alsof de vrouwelijke pool van de door de zondeval gegane mens (Eva) zich verbond met de vrouwelijke pool van het niet door de zondeval gegane menswezen (de nathanische Maria)³⁰. Zowel in Matteüs (12:42) als in Lucas (11:31) is sprake van de ‘koningin van het Zuiden’, die aanwezig zal zijn bij het Laatste Oordeel. Volgens de betrokken passages is deze ‘koningin van het Zuiden’ dezelfde individualiteit als diegene, die eeuwen tevoren kwam luisteren naar de wijsheid van Salomon. De ‘koningin van het zuiden’ is dus de ‘koningin van Sheba’ (1 Koningen 10:1-13). Zij wordt afgebeeld op Michelangelo’s Laatste Oordeel, naast Christus. Deze ‘koningin van het Zuiden’ kan enkel deze zeer bijzondere rol toegemeten krijgen doordat zij van koningin van Sheba was geworden tot Maria-Sophia, de mens die tot aardse uitdrukking kon worden van het eerste schepsel, het ‘wezen oerwijsheid’³¹ dat aan al het daarna geschapene zowel god als de schepping openbaart. De koningin van Sheba moet een vroegere incarnatie zijn geweest van de salomonische Maria (de nathanische Maria was net als de nathanische Jezus nooit eerder geïncarneerd). Deze koningin wordt, na de vereniging met de nathanische Maria³², tot Maria-Sophia, tot ‘koningin van het zuiden’ of tot ‘Sedes sapientiae’ (zetel der wijsheid). De individualiteit van de salomonische Maria is dus dezelfde als de individualiteit van de koningin van Sheba. Dit werpt meteen ook licht op de complementaire individualiteit van deze salomonische Maria, te weten de overspelige vrouw. De hogere identiteit van deze laatste lijkt dan behoedzaam uit de schemer te voorschijn te treden. Het lijkt te gaan om de wedergeboren Salomon³³. Uitgaande van dit inzicht wordt de scène beschreven in chiasme XXXI begrijpelijk. De tempel van Jeruzalem, of de onmiddellijke omgeving ervan, was de plaats waar Salomon recht kon spreken vanuit de bijzondere wijsheid, waarom hij God had gebeden. Dit drukt zich karmisch uit in het gegeven dat Christus zelf over deze individualiteit een salomonsoordeel uitspreekt. Anderzijds wordt in het eerste boek Koningen beschreven dat ontrouw de zwakte was van Salomon in het latere deel van zijn leven:

“1Kon.11:1 Koning Salomon had behalve de dochter van de farao nog veel buitenlandse vrouwen: Moabitische, Ammonitische, Edomitische, Sidonische en Hethitische, 2 uit de volken waarvan Jahwe tot de Israëlieten gezegd had: ‘Gij moogt u niet inlaten met hen, en zij mogen zich niet inlaten met u; anders zullen ze u verleiden tot het dienen van hun goden’. Salomon hechtte zich aan deze vrouwen en had ze lief. 3 Hij had ook zevenhonderd prinsessen tot vrouw genomen en daarbij nog driehonderd bijvrouwen, en deze vrouwen maakten hem ontrouw: 4 op zijn oude dag verleidden zij Salomon tot het dienen van andere goden; hij was Jahwe zijn God niet meer zo met hart en ziel toegedaan als zijn vader David”.

De ‘ontrouw’ wordt hier beschreven als een ziele- of hartenkwesatie: de ziel wordt ontrouw aan de geest. Deze zwakte van Salomon dook weer op als de zwakte van de overspelige vrouw.

3. De genezing van de blindgeborene.

²⁹ In chiasme XXXIV staat centraal de wil van de joden om Christus te doden (Joh.8:40, 59). De woorden “Hij was een moordenaar vanaf het begin” (Joh.8:44) kunnen in verband daarmee begrepen worden als een verhulde verwijzing naar de kindermoord van Bethlehem. Deze kindermoord vond volgens de esoterisch-christelijke traditie plaats exact twee jaar na de geboorte van de salomonische Jezus, op vrijdag 15 september 5 v.Chr., een dag met een maaneclips. De salomonische Maria was toen veertien jaar. De betrokken constellatie werd door Rubens verwerkt in het linkerpaneel van de *Kruisoprichting* (kathedraal Antwerpen) en in zijn *Kindermoord van Bethlehem* (München).

³⁰ Dit schijnt ook te worden uitgedrukt in het Johannesevangelie, waar de meerduidige formulering “*stonden bij Jezus’ kruis zijn moeder en de zuster van zijn moeder, Maria van Klopas en Maria Magdalena*” (Joh.19:25) onder andere kan gelezen worden als betrekking hebbend op drie vrouwen, namelijk (1) “zijn moeder en de zuster van zijn moeder” (dwz de salomonische Maria verenigd met de nathanische Maria), (2) “Maria van Klopas” en (3) “Maria Magdalena”. De transformatie van de salomonische Maria lijkt in de evangeliën te worden weerspiegeld in het gegeven dat de naam ‘Maria’ voor Jezus’ moeder niet meer wordt genoemd met betrekking tot tijdstippen na de Doop in de Jordaan.

³¹ In het traditioneel aan Salomon toegeschreven bijbelboek ‘Spreuken’ luidt het, in het bekende achtste hoofdstuk: “22 **Jahwe schiep mij aan het begin van zijn wegen, nog voor zijn werken, van oudsher.** 23 **Van eeuwigheid ben ik gevormd, vanaf het begin, voordat de aarde ontstond”.**

³² Zie Rudolf Steiner, GA 148, p.73 ff, Oslo 6 oktober 1913.

³³ In dit artikel gaan we niet dieper in op bepaalde gevolgtrekkingen die uit deze identificatie voortvloeien. We citeren enkel Uwe Lemke (“*Das Kreuz als Lebensmotiv. Frauenschicksale um das Mysterium von Golgotha*”; Urarchhaus 2000, p.56): “*Hiram erscheint als Lazarus-Johannes, die Königin von Saba als Mutter Jesu und König Salomo als Maria Magdalena unter dem Golgotha-Kreuz, jeder auf seine Weise durch den Christus selbst in das Mysterium der Liebe eingeweiht*”.

De episode van de blindgeborene bestrijkt de chiasmen XXXV (Joh.9:1-13), XXXVI (Joh.9:14-26) en XXXVII (Joh.9:27-40). Chronologisch sluit deze gebeurtenis aan bij de aanklacht tegen de overspelige vrouw. De genezing van de blindgeborene vond plaats later op dezelfde dag (dinsdag 16 september 32) en wordt verhaald in chiasme XXXV (chiastisch spiegelende elementen werden cursief of onderlijnd):

- (1) 9:1 In het voorbijgaan zag Hij een man *die blind was vanaf zijn geboorte*.
(2) 2 Zijn leerlingen vroegen Hem: ‘Rabbi, wie heeft gezondigd, zichzelf of zijn ouders, dat hij blind werd geboren?’ 3 Jezus antwoordde: ‘Noch hij noch zijn ouders hebben gezondigd, maar *de werken van de Godsvonk in hem dienden tot uiting te komen*. 4 *Wij moeten de werken van Hem die Mij gezonden heeft, verrichten zolang het dag is*.
(3) Er komt een nacht waarop niemand kan werken. 5 Zolang Ik in de wereld ben, ben Ik het licht van de wereld.
(4) 6 Toen Hij dit gezegd had, spuwde Hij op de grond, maakte met het speeksel slijk, bestreek daarmee bij *de man*
(5) *de ogen*
(6) 7 en zei hem: ‘*Ga u wassen*
(7) *in de vijver van de Siloam*’ -
(8) wat betekent: *de Gezondene*.
(9) *Hij ging er naar toe en waste zich*,
(10) *en kwam ziende terug*.
(11) 8 Zijn burenen en diegenen die hem vroeger hadden zien bedelen, zeiden: ‘Is dat niet *de man*, die zat te bedelen?’
(12) 9 Sommigen zeiden: ‘Inderdaad, hij is het’. Anderen: ‘Neen, hij lijkt enkel op hem’. Hijzelf zei: ‘Ik ben (het)’.
(13) 10 Toen vroegen ze aan hem: ‘Hoe zijn dan uw ogen geopend?’ 11 Hij antwoordde: ‘*De man die Jezus heet, maakte slijk, bestreek daarmee mijn ogen en zei tot mij: Ga naar de Siloam en was u. Ik ben dus gegaan, waste mij en kon zien*. 12 Ze vroegen hem toen: ‘Waar is die man?’ Hij zei: ‘Ik weet het niet’.
(14) 13 Men bracht nu *de man die blind geweest* was bij de Farizeeën.

De kruissteek over het scharnier (regels 5-6 en 9-10) beschrijft de omstandigheden van de genezing. In de tweede vleugel worden de reacties op de genezing beschreven, die ermee eindigen dat de genezene naar de Farizeeën wordt gebracht. Bijzonder merkwaardig is de spiegeling tussen ‘Ik ben het licht van de wereld’ (regel 3; gesproken door Christus; cfr. de aanklacht tegen de overspelige vrouw, Joh.8:12) en ‘Ik ben’ (regel 12; gesproken door de blindgeborene, doch herinnerend aan hetzelfde woord door Christus uitgesproken in de voorafgaande passage in het evangelie (Joh.8:58)).

Het karma van de blindgeborene

De verzen Joh.9:2-3 impliceren dat zowel Christus als zijn leerlingen vertrouwd zijn met het denkbeeld van een voorgeboortelijk bestaan van de mens en van de werkzaamheid van karmische wetten: ‘ $\tau\omicron\upsilon\ \theta\epsilon\omicron\upsilon\ \epsilon\nu\ \alpha\upsilon\tau\tilde{\omicron}\tilde{\omicron}$ ’ verwijst volgens Steiner naar het hogere Ik, het goddelijke in de mens, dat het maankarma bereidt (cfr. Joh. 10:34-35). Dit maankarma van de blindgeborene moet door de aard der zaak ook diens ontmoeting met Christus omvatten. In regel 2 stelt Christus dat maankarma zich in de blindgeborene had verwerkelijkt; de spiegelende regel 13 beschrijft hoe het zonnekarma van de blindgeborene zich doorheen de ontmoeting met Christus heeft voltrokken.

Zoals gesteld is volgens Steiner de gebruikelijke vertaling van Christus’ woorden in Joh.9:3 helemaal fout. Meestal leest men: “**Noch hij noch zijn ouders hebben gezondigd, maar de werken Gods moeten in hem openbaar worden gemaakt**” (Willebrord vertaling). Steiner noemt zo’n vertaling ‘gotteslästerlich’ (GA 342, p.143, Stuttgart 15/6/1921), omdat hierdoor wordt geïmpliceerd dat God naar willekeur iemand blind liet geboren worden, met de bedoeling om na enige decennia blindheid de glorie van een publieke genezing te bewerkstelligen. Letterlijke vertaling van de Griekse tekst levert op: “*Noch hijzelf zondigde noch de ouders (van hem), maar opdat verschijnen de werken (van de) God in hem*”. De vier laatste Griekse woorden: [(van de) God in hem \Leftrightarrow $\tau\omicron\upsilon\ \theta\epsilon\omicron\upsilon\ \epsilon\nu\ \alpha\upsilon\tau\tilde{\omicron}\tilde{\omicron}$] kunnen zo gelezen worden, als

zou zich in de blindgeborene een god bevinden, die de blindgeborenheid teweegbracht. Volgens Steiner dient de uitspraak inderdaad in deze zin te worden begrepen, dit in overeenstemming met Joh.10:34 (Θεοί ἐστε - “Gij zijt goden”)³⁴. Met andere woorden: de ‘god’ waarnaar Christus in deze uitspraak verwijst is het ‘hogere Ik’ van de blindgeborene, dat doorheen de opeenvolgende incarnaties blijft bestaan. De interpretatie die Steiner voorstelt is veel logischer dan diegene die ten grondslag ligt aan de meeste vertalingen en impliceert effectief dat in het karma van de blindgeborene ook de ontmoeting met Christus en de genezing door Christus moet opgenomen zijn.

In de traditionele interpretaties wordt niet uitgelegd waarom de genezing gebeurt in combinatie met het aanbrengen van slijk, gevormd uit aarde gemengd met speeksel van Christus. Impliciet wordt het gebruik van aarde en speeksel bij de genezing voorgesteld als een willekeurig en betekenisloos detail. Het algemene principe ter interpretatie van de gebeurtenissen uit Christus’ leven luidt evenwel, dat deze gebeurtenissen door hun aard zelf (ze zijn immers uitdrukking van de geïncarneerde Logos) Logos-karakter moeten vertonen. De gebeurtenis kan niet anders zijn dan direct en totaal ‘waarachtig’ in de zin dat de geest van de gebeurtenis direct zichtbaar moet zijn in het door de gebeurtenis verwerkelijkt beeld.

Het gebruik van aarde bij deze genezing moet dus een objectieve, in de aard van de zaak berustende betekenis hebben. Zoals we zagen werd deze betekenis door de evangelist gegeven in het voorafgaande verhaal van de overspelige vrouw (Joh.8:6-8; chiasme XXXI). Christus schrijft het karma van de overspelige vrouw in de aarde. Dit schrijven door Christus in de aarde is de directe uitdrukking voor het essentiële gegeven, dat de ‘aarde’ de drager is van het maankarma van het individu. Wat hier in de aarde wordt opgeschreven is niets anders dan het karma van de vrouw en van haar aanklagers. Dit is een objectief proces: de stoffelijke wereld ontvouwt zich zodanig dat het daarin opgenomen karma in het leven van de betrokkene opnieuw oprijst³⁵. Daar waar Christus het element ‘aarde’ hanteert (dwz de stof zoals ze zich direct aan de zintuigen openbaart; in deze zin behoren ook vloeistoffen, gassen incl. vlammen enz...tot het element ‘aarde’), daar hanteert Hij ook het maankarma. Christus zelf is het ‘Wezen Zonnekarma’. De menging van de aarde met het speeksel van Christus wordt dus, uit de aard zelf van de zaak, waarachtig beeld voor de verbinding van maankarma met zonnekarma. De blindgeborenheid maar ook de ontmoeting met Christus en de daarmee verbonden mogelijkheid tot genezing behoort tot het maankarma van de blindgeborene. Christus brengt aan de blindgeborene diens zonnekarma, waardoor laatstgenoemde zichzelf kan genezen. Eén en ander wordt uitgedrukt door het in alle precisie hiermee overeenkomende beeld, namelijk de aanbrenging van direct met het geïncarneerde Woord verbonden aarde gevolgd door de wassing in de vijver van de Gezondene.

De constellatie

De genezing van de blindgeborene situeert zich rond het middaguur van dinsdag 16 september 32, wanneer de Zon op de midhemel staat. Dit lijkt de betekenis te zijn van Joh.9:4-5. De uitspraak: “**Zolang Ik in de wereld ben, ben Ik het licht van de wereld**” kan worden begrepen in de zin dat Christus zich tijdens zijn aardse leven vereenzelvigd met de Zon (‘het licht van de wereld’; met ‘de wereld’ is hier de

³⁴ “Dit betekent dat Christus antwoordt: in het diepste van de mensenziel bevindt zich de aanleg tot een God. Het gaat om iets goddelijks. Hoe vaak hebben we reeds besproken dat het vierde lid van het mensenwezen de menselijke aanleg is tot het goddelijke. ‘Gij zijt goden!’, of anders gezegd: ‘iets goddelijks woont in u!’. Dit goddelijke is iets anders dan de uiterlijke mens, de mens als persoon die leeft tussen geboorte en dood. Het is iets anders dan datgene wat de mens erft van zijn ouders. Waarvandaan komt dit goddelijke, deze menselijke individualiteit? Zij gaat van incarnatie tot incarnatie, doorheen opeenvolgende aardelevens. Uit een vroeger leven, uit een vroegere incarnatie komt deze individualiteit. Dus niet zijn ouders hebben gezondigd, ook niet zijn persoon (die gewoonlijk met het woordje ‘ik’ wordt aangeduid). Doch in een vroeger leven heeft deze mens de oorzaak geschapen voor zijn blindgeborenheid in dit leven. Hij is blind geworden doordat zich de werken van de God in hem, vertrekkend vanaf een vorig leven, zich manifesteren in zijn blindheid. Karma, de wet van oorzaak en gevolg, wordt hier duidelijk door Christus aangegeven” (GA112, p.175-176, Kassel 2 juli 1909; zie ook: GA100, p.261; Bazel, 25 november 1907 en GA342, p.155-156; Stuttgart, 15 juni 1921).

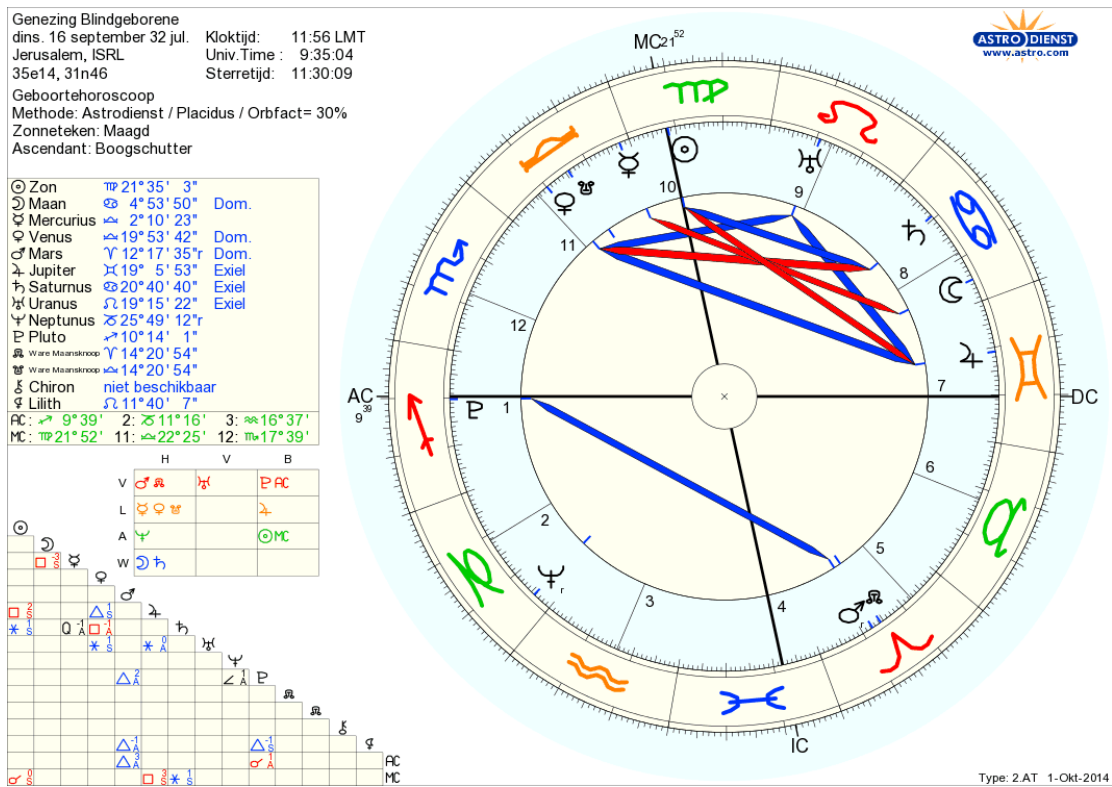
³⁵ De wetten van het karma gelden op strikt objectieve wijze voor de moreel-biografisch-historische zijde van de werkelijkheid, net zoals de wetten van de mechanica op strikt objectieve wijze gelden voor de dode mineraal-stoffelijke zijde van de werkelijkheid. In de mate dat we de mineraal-stoffelijke fenomenen kunnen waarnemen en meten zullen de wetten van de mechanica geldig blijken. Dit betekent geenszins dat de mineraal-stoffelijke wereld een gesloten deterministisch-mechanistisch karakter heeft. De materialistisch-deterministische visie is niet ontleend aan de waarneming van de stoffelijke werkelijkheid doch aan een ideologisch gemotiveerde extrapolatie van de mechanische wetten voorbij datgene wat de fenomenen daadwerkelijk laten zien. De morele betekenis van de mechanische wetten ligt in het feit dat deze wetten het gedrag van de stoffelijke werkelijkheid in belangrijke mate voorspelbaar en stuurbaar maken, zodat de in de stof geïncarneerde mens daadwerkelijk vrije handelingen kan stellen. Indien het gedrag van de stof niet tot op zekere hoogte wetmatig en voorspelbaar zou zijn, zou het stellen van een vrije morele daad onmogelijk zijn, omdat het gevolg van de daad onvoorzienbaar zou zijn. De stroom van vrij gestelde menselijke daden (dwz morele daden) kan net als de wetten van de mechanica beschouwd worden als een factor die mee het verloop van de stoffelijke gebeurtenissen bepaalt, en kan net als de wetten van de mechanica beschreven worden in termen van oorzaak en gevolg. Net zoals mechanische oorzaken leiden tot het optreden van mechanische gevolgen, leiden morele keuzes tot het verschijnen van morele keuzemogelijkheden: het karma verschijnt onder de vorm van in het mensenleven opduikende opportuniteiten en beperkingen.

fysieke wereld bedoeld, vermits Christus verwijst naar zijn tijdelijk verblijf in die wereld; het licht van die fysieke wereld is niets anders dan de Zon) en zoals altijd dient ook hier de esoterische aanduiding aanscherpend te worden gelezen: waar Christus stelt dat overdag in tegenstelling tot 's nachts moet worden gewerkt (Joh.9:4), verwijst Hij naar het tijdstip dat maximaal van de nacht is verwijderd, namelijk het middaguur. Deze esoterische lezing wordt bevestigd door het merkwaardige feit dat op het gegeven ogenblik Pluto precies op de ascendant staat.

Pluto staat beeld voor de 'vorst van de wereld' en voor het rijk van de duisternis; het plutonische element in het mensenleven is het domein van zinloosheid, banaliteit, donkerte en goorheid waarin de mens belandt in de mate dat hij zich van de geest afsnoert. De horizontlijn in de horoscoop biedt een algemeen beeld voor de levensloop, van de descendant (indaling van de zon in de aarde; beeld voor aardse geboorte) tot de ascendant (hemelwaartse opstijging van de zon uit de schoot van de aarde; beeld voor de dood, het einde van de aardse levensloop). Het maankarma stamt weliswaar uit het verleden, maar het lijkt op ons af te komen vanuit de toekomst, onder de vorm van de omstandigheden, gebeurtenissen, hindernissen en opportuniteiten die we ontmoeten bij het afleggen van onze levensweg. In overeenstemming hiermee wordt dit karma in zijn algemeenheid op de ascendant afgebeeld. Pluto op de ascendant is in de beschouwde constellatie het beeld voor het maankarma van de blindgeborene.

Deze ontmoet op het middaguur van 16 september 32 Jezus Christus, het 'Wezen Zonnekarma'. Deze ontmoeting is zelf een essentieel bestanddeel van het maankarma van de blindgeborene: het einde van de periode van blindheid is aangebroken, wat in de constellatie wordt uitgedrukt door het feit dat de donkere Pluto boven de horizont 'aan de dag komt' en binnengaat in het rijk van het 'licht van de wereld'. Het 'Wezen Zonnekarma' verbindt zich met het maankarma van de blindgeborene via een merkwaardig gebaar: de aarde van die plek en van dat ogenblik wordt vermengd met het speeksel en op de ogen geplaatst van de blindgeborene. Met andere woorden: het specifieke maankarma van de blindgeborene (de aarde, van waaruit Pluto oprijst) verbindt zich met het van Christus stammende zonnekarma (het speeksel van Christus, die is afgebeeld op de middagzon). De totaliteit van het aldus gevormde beeld is van een grote nauwkeurigheid: het lot ofte maankarma van de blindgeborene, waarin de ontmoeting met Christus dwz met het 'Wezen Zonnekarma' als een sleutelmoment was opgenomen, heeft zich ontwikkeld tot bij dit sleutelmoment en omdat in de biografie van het Woord op ieder moment elke gebeurtenis steeds weer beeld is van de achterliggende geestelijke werkelijkheid, neemt deze gebeurtenis een zodanige vorm aan dat daarin de ontmoeting van het 'Wezen Zonnekarma' met het maankarma van de blindgeborene direct als beeld wordt weergegeven. Dit beeld drukt ook uit dat de blindgeborene door deze wending van zijn karma niet als een willoos object wordt overvallen. Nog intensiever dan bij de wedergeboren Jozua, aan wie Christus eerst vroeg of hij wou genezen, verbindt het lot of maankarma van de blindgeborene zich met het in het lotsverloop opduikende zonnekarma. Het is met een eigen daad (de uitwassing in de vijver van Siloam) dat de betrokkene een einde kan stellen aan zijn blindheid. De blindgeborene geneest zichzelf door zich metterdaad te verbinden met het 'Wezen Zonnekarma'³⁶ dat in zijn leven binnentrad.

³⁶ We noteren dat de genezing van de gebrekkige bij het bad van Bethesda volgde in uitvoering van de (impliciet) uitgesproken wil van de gebrekkige. Christus vroeg immers eerst of de gebrekkige genezing verlangde (Joh.5:6). De gebrekkige lijdt aan de wilspool of ledematenstelsel en de genezing volgt op een uitspraak; de blindgeborene lijdt aan de zenuw-zintuigenpool en de genezing volgt op een daad (het uitwassen van de ogen).



De constellatie voor de genezing van de blindgeborene (Joh.9:1-13).

We noteren opvallende analogieën tussen de constellaties van de overspelige vrouw en van de blindgeborene. Bij de overspelige vrouw vinden we op de midhemel de Maan; bij de blindgeborene staat daar de Zon. Op de ascendant vinden we in het eerste geval Mercurius en in het tweede geval Pluto. Mercurius in Libra op de ascendant drukt het beeld uit van het opschrijven in de aarde van karmische gerechtigheid; Pluto die boven de aarde oprijst, drukt de overgang uit van het rijk van de duisternis naar het rijk van het licht, en van de blindheid naar het zien. In beide perikopen wordt op analoge wijze naar de ascendant verwezen, via het beeld van de aarde of de grond (Joh.8:6-8 resp.9:6). Het bestaan van deze opvallende analogieën ondersteunt de volgende conclusies:

- (a) de *Pericope Adulterae* maakt deel uit van het oorspronkelijke Johannesevangelie;
- (b) de analogieën berusten op reële geestelijke gronden (geen encenering door de evangelist, vermits Pluto in exoterische zin onbekend was tot 1930);
- (c) de gebruikelijke connotaties die astrologen met de betrokken planeten verbinden zijn in grote lijnen correct.

Consequent doorgedacht moet ook de vijver van Siloam een semantisch verband vertonen met deze genezing. Het feit dat de genezing plaatsvond in de Siloam (en nergens anders) moet in één of ander opzicht uitbeelding zijn van het karma van de betrokkene. We zullen zien dat de Siloam in een bijzondere relatie staat tot de individualiteit van de blindgeborene.

Wie was de blindgeborene?

Chiasme XXXVI verhaalt de ondervraging van de blindgeborene door de Farizeeën. Zij beschuldigen Christus van overtreding van het verbod om te werken op sabbat. Het gaat om een geval van recidive: op de avond van 15 september, kort na zonsondergang, had Christus immers reeds de genezing bij het bad van Bethesda verricht. De Farizeeën hadden tegen dit 'werk' (Joh.7:21) protest aangetekend (Joh.5:16). Nu, minder dan 18 uur later, geneest Hij niettemin de blindgeborene. In de ogen van de Farizeeën werd het sabbataboe dus, tegen hun uitdrukkelijk protest, op dezelfde sabbatdag (de rond de tempel van Jeruzalem georganiseerde joden lieten de dagen beginnen en eindigen bij zonsondergang) opnieuw met de voeten getreden.

De Farizeeën staan echter voor het probleem dat de blindgeborene daadwerkelijk lijkt genezen, wat suggereert dat Christus handelde met één of andere vorm van goddelijke goedkeuring want van een zondaar wordt niet verwacht dat hij zo'n genezing kan bewerkstelligen (Joh.9:16; 10:21). Zij stellen dus een onderzoek in naar de aard van de genezing van de blindgeborene. Chiasme XXXVI luidt als volgt (*cursief* en onderlijnd duiden een aantal spiegelende passages aan):

14 de dag waarop Jezus slijk had gemaakt en zijn ogen had geopend, was namelijk een sabbat. 15 Ook de Farizeeën vroegen hem dus, hoe hij het gezicht herkrege had.

Hij zei hun: 'Hij deed slijk op mijn ogen, ik waste mij en ik zie'. 16 Toen zeiden sommige Farizeeën: '*Die man komt niet van God, want Hij onderhoudt de sabbat niet*'.

Anderen zeiden: 'Hoe zou een zondig mens zulke tekenen kunnen doen?'

Zo was er verdeeldheid onder hen. 17 Zij richtten zich opnieuw tot de blinde en vroegen:

'Wat zegt gijzelf van Hem, daar Hij u toch de ogen heeft geopend?'

Hij antwoordde dat Hij/hij profeet is. 18 *De joden* wilden niet van hem aannemen,

dat *hij blind was geweest en het gezicht herkrege had*, eer zij de ouders van de genezene hadden laten komen. 19 Zij stelden hun toen de vraag: 'Is dit uw zoon, die volgens uw zeggen

blind geboren is?'

Hoe kan hij nu zien?'

20 Zijn ouders antwoordden: 'Wij weten dat dit onze zoon is en dat hij blind is geboren. 21 maar hoe hij nu kan zien weten wij niet,

of wie hem de ogen heeft geopend, wij weten het niet. Vraagt het hemzelf, hij is oud genoeg en zal zelf zijn woord wel doen'. 22 Zijn ouders zeiden dit omdat zij bang waren voor *de joden*,

want de joden hadden reeds afgesproken dat alwie Hem als Messias beleed uit de synagoge zou worden gebannen.

23 Daarom zeiden zijn ouders: 'Hij is oud genoeg, vraagt het hemzelf'.

24 Voor de tweede maal riepen zij nu de man die blind was geweest bij zich en zeiden hem: '*Geef eer aan God. Wij weten dat die man een zondaar is*'.

25 Hij echter antwoordde: 'Of Hij een zondaar is weet ik niet. Eén ding weet ik wel: dat ik blind was en nu zie'. 26 Daarop vroegen zij hem dus: 'Wat heeft Hij met u gedaan? Hoe heeft Hij u de ogen geopend?'

Het **zinnetje** in Joh.9:18 [...ὁ δὲ εἶπεν ὅτι Προφήτης ἐστίν / 'hij antwoordde dat Hij/hij profeet is'] is meerduidig. Binnen de gegeven context is de vanzelfsprekende exoterische inhoud natuurlijk, dat de blindgeborene hier zegt dat Christus een profeet is. Maar letterlijk beschouwd kan deze zin ook anders worden verstaan: *de blindgeborene zegt dan van zichzelf dat hij profeet is*. Meestal wordt de passage zodanig vertaald dat de mogelijkheid van deze tweede (esoterische) lezing wegvalt. De Griekse tekst is echter wel degelijk tweeduidig. We mogen niet vergeten dat chiasme XXXV begint met een verwijzing naar de problematiek van het karma. Het is dus niet zo verwonderlijk dat ook een meer directe verwijzing naar de individualiteit van de blindgeborene in de tekst is verzonken. De blindgeborene zou volgens de esoterische lezing een wedergeboren profeet zijn.

Nu heeft de vierde evangelist reeds bij de opening van het evangelie aangegeven wie dé profeet is. In chiasme III (Joh.1:19-28) laat de schrijver Johannes de Doper het volgende zeggen:

'1:23 Hij sprak: 'Ik ben de stem van een roepende in de woestijn. Maakt recht de weg voor de Heer, zoals de profeet Jesaja heeft gesproken'. 24 En er waren afgezanten bij van de Farizeeën.

Jesaja is de enige die in het evangelie volgens Johannes ‘de profeet’ wordt genoemd. Twee andere elementen dienen in verband met chiasme III opgemerkt.

Vooreerst bemerken we dat, direct na het citaat van Jesaja, wordt gepreciseerd dat zich onder de gesprekspartners van de Doper ook Farizeeën bevonden. Deze ongewoon geplaatste precisering (die we normaal in Joh.1:19 zouden verwachten) lijkt een wegwijzertje te zijn dat de aandacht van de dieplezer vestigt op de relatie tussen Joh.1:23-24 en chiasme XXXVI: in beide gevallen gaat het over een dispuut met Farizeeën.

Ten tweede noteren we dat de discussie in chiasme III gaat over de hogere identiteit van Johannes de Doper. In Mattheus 17:10-13 bevestigt Christus dat Johannes de Doper de weergekomen Elias is. In Lucas 1:17 zegt de engel aan Zacharias dat Johannes voor de Heer zal uitgaan “...met de geest en de kracht van Elia”, wat een herneming is van de laatste verzen van het Oude Testament (Mal. 3:23-24). De kerkvader Origenes concludeerde uit deze passages, gecombineerd met passages die uitdrukkelijk de trichotomie bevestigen (dwz de mens bestaat uit lichaam, ziel en geest; bv. 1Th 5:23; Rom.8:8-9) dat de menselijke geest reïncarneert, doch de menselijke ziel niet (Détré 2003 en ref. daarin³⁷). Volgens Origenes verwijst de wereldse naam naar de ziel, niet naar de geest van de mens; vandaar dat de engel aan Zacharias ook een andere naam opgeeft (Détré 2003, p.180). Dit werpt op zijn beurt weer licht op Joh.1:21,25, waar ontkend wordt dat Johannes de Doper Elias zou zijn. Johannes de Doper identificeert zichzelf niet met een naam, doch met een geestelijke kwalificatie “de stem van een roepende in de woestijn” die ook betrekking heeft op Elias. De ontkenning door de Doper dat hij Elias zou zijn is van gelijke aard als de ontkenning door Christus van de persoonlijke schuld van de blindgeborene. De personages ‘Elias de profeet’ en ‘Johannes de Doper’ zijn verschillend; maar hun hoger Ik (in Joh.1:23 aangeduid als ‘de stem van de roepende in de woestijn’) is wel degelijk dezelfde. Analoog zijn de personages van de profeet Jesaja en de blindgeborene verschillend, doch hun hoger Ik (in Joh.9:3 door Christus aangeduid als ‘de god in hem’; cfr. Joh.10:34) is dezelfde. Zoals de Doper een reïncarnatie is van Elias, en zoals de gebrekkige bij het bad van Bethesda een reïncarnatie is van Jozua, zo blijkt de blindgeborene een reïncarnatie te zijn van Jesaja.

Niet alleen geeft de evangelist aan dat Jesaja de profeet is. Hij wijst, in een andere passage (chiasme XLVIII), ook op de bijzondere relatie die deze profeet heeft tot blindheid en blindslaan:

Joh. 12:37 Ofschoon Jezus zulke grote tekenen in hun tegenwoordigheid had verricht, geloofden zij toch niet in Hem, 38 opdat het woord in vervulling zou gaan, dat de profeet Jesaja gesproken had: Heer, wie heeft onze prediking geloofd? En de kracht van de Heer, aan wie werd zij geopenbaard? 39 Daarom konden zij niet geloven, omdat Jesaja bovendien gezegd had: 40 Verblind heeft Hij hun ogen, en versteend hun hart, opdat zij niet zouden zien met hun ogen en niet verstaan met hun hart en zich zouden bekeren en Ik hen zou genezen. 41 Dit zeide Jesaja, omdat hij zijn glorie had gezien; en hij sprak over Hem. 42 Toch geloofden ook velen van de aanzienlijken in Hem, maar vanwege de Farizeeën durfden zij er niet voor uitkomen omdat zij bang waren uit de synagoge gestoten te worden 43 Hun was meer gelegen aan de eer van de mensen dan aan de eer van God.

Ook hier heeft de evangelist in de tekst een wegwijzertje ingebouwd dat de band legt met het verhaal van de blindgeborene. We treffen in Joh. 12:42-43 immers een herhaling aan van hetzelfde element dat reeds in chiasme XXXVI (‘de ondervraging van de blindgeborene’; Joh.9:22) de vrees om ‘...uit de synagoge te worden gebannen’³⁸ leidt ertoe dat mensen zich niet openlijk voor Christus, dwz voor de waarheid durven uitspreken.

³⁷ Détré, Jean-Marie (2003) “La Réincarnation et l’Occident. Tome 1: de Platon à Origène” Parijs: Triades; (2005) “.

³⁸ De schrijver van het Johannesevangelie heeft, om deze praktijk van terreur via sociale isolatie of ‘buitenwerping’ aan te geven, het koinè met een bijzonder neologisme verrijkt: [(‘uitgesloten uit de synagoge’; ‘geëxcommuniceerd’); (ἀποσυναγωγός; ‘aposynagogos’)] Dit woord komt voor op drie plaatsen in het evangelie: Joh.9:22; 12:42; 16:2, telkens in niet mis te verstane context. Het woord dekt ook na twee millennia op merkwaardig nauwkeurige wijze het lot van diegenen die het wagen om niet-politiek correcte gedachten uit te spreken.

Net zoals Jozua in opdracht van Jahweh wredeheden beging bij de verovering van het beloofde land, wat zich karmisch vertaalde in gebrekkigheid die dank zij Christus wordt genezen, heeft Jesaja in opdracht van Jahweh het volk met blindheid geslagen, wat zich karmisch vertaalde in blindgeborene, die dank zij Christus werd genezen. In Joh.12:38 refereert de evangelist naar Jesaja 53:1; het citaat in Joh.12:40 refereert naar Jesaja 6:9-10³⁹. De Willebrordvertaling van laatstgenoemde passage luidt:

6:8 Daarop hoorde ik de stem van de Heer: ‘Wie zal Ik zenden, wie zal gaan in onze naam? Ik antwoordde: ‘Hier ben ik, zend mij’.

6:9 Toen zei Hij: ‘Ga dan en zeg tot dit volk:

**Luister maar, gij zult het toch niet begrijpen,
kijk maar scherp toe, gij zult het toch niet vatten.**

6:10 Verhard de geest van dit volk, maak zijn oren doof, strijk zijn ogen dicht, opdat het met zijn ogen niet ziet, met zijn oren niet hoort, opdat zijn geest niet begrijpt, opdat het zich niet bekeert en geen genezing vindt.

We merken onmiddellijk twee cruciale elementen die opnieuw opduiken in het verhaal van de blindgeborene.

Ten eerste zien we dat Jesaja in Jes.6:8 uitdrukkelijk als ‘gezondene’ wordt geïdentificeerd⁴⁰. De profeet Jesaja is in letterlijke zin de door de Heer ‘gezondene’. Johannes stelt nadrukkelijk, rondom het scharnier van chiasme XXXV (Joh.9:7), dat de vijver waarin de blindgeborene zich de ogen moet uitwassen ‘de gezondene’ heet⁴¹. Op deze overeenkomst komen we terug. De merkwaardige geestelijke opdracht van Jesaja bestond hieruit dat hij de ogen van het volk moest ‘sluiten’ of ‘dichtstrijken’. Dit thema van het blindslaan komt ook elders in het boek Jesaja voor (bv. 29: 9-10) doch de hierboven geciteerde passage speelt de sleutelrol omdat ze direct de aard van Jesaja’s roeping weergeeft.

Over de betekenis van Jesaja 6:9-10 is heel wat inkt gevloeid. De vierde evangelist vergelijkt het effect van de woorden van Jesaja met het effect van de woorden van Christus (Joh.12:37-43). De gedachte die hier wordt uitgedrukt is van diep kentheoretisch belang. De Waarheid of Logos is een levende en actieve wezenheid. De Waarheid is ook, net als de structuur van een levend organisme, tot op het allerfijnste niveau coherent en samenhangend, en dit niet op statische doch op dynamische wijze. Uit hoofde van deze intieme innerlijke samenhang en coherentie is het een radicale vergissing om te menen dat men, los van de kwaliteit van de eigen geestesgesteldheid, waarheid kan verwerven (dwz kan *zien* en *horen*). Er is bij diegene die waarheid zoekt, ook waarheidswil vereist: authentieke en gecultiveerde eerbied voor de waarheid is een voorwaarde om te komen tot waarheidsverwerving. De kandidaat voor

³⁹ Ook in de synoptische evangeliën vinden we verwijzingen naar deze passage:

Mk.4:10-12: 10 “Toen Hij weer alleen was, stelde zijn omgeving, ook de twaalf, Hem vragen omtrent de gelijkenissen. 11 Hij antwoordde hun: ‘Aan u is het geheim van het Rijk Gods geschonken, maar zij die erbuiten staan, krijgen alles in gelijkenissen, 12 opdat zij wel scherp kijken met hun ogen maar niet zien, en wel luisteren met hun oren maar niet verstaan, opdat zij zich niet zouden bekeren en vergiffenis krijgen (...) Mk.4:34 Anders dan in gelijkenissen sprak Hij niet tot hen, maar eenmaal met zijn leerlingen alleen, gaf Hij van alles uitleg” (deze passage doet direct denken aan de opmerking van Christus tegenover de leerlingen, na de imaginaties van de broodvermenigvuldigingen: Mk.8:17-18 “...Begrijpt en verstaat ge het dan nog niet? Is uw geest dan zo verblind? 18 Ge hebt toch ogen: ziet ge dan niets? ge hebt toch oren: hoort ge dan niets?”).

Mt.13:10-17: “10 Zijn leerlingen kwamen Hem vragen: ‘Waarom spreekt Gij tot hen in gelijkenissen?’ 11 Hij gaf hun ten antwoord: ‘Aan u is gegeven de geheimen van het Rijk der hemelen te kennen, maar aan hen is het niet gegeven. 12 Aan wie heeft, zal gegeven worden, maar wie niet heeft, hem zal nog ontnomen worden, zelfs wat hij heeft. 13 Als Ik tot hen spreek in gelijkenissen, dan is het omdat zij, ofschoon zij ogen hebben, niet zien en ofschoon zij oren hebben, niet horen of begrijpen. 14 Zo wordt in hen de profetie van Jesaja vervuld die aldus luidt: Met uw oren zult gij luisteren en toch niet verstaan, met uw ogen zult gij kijken en toch niet zien. 15 Want verhard is het hart van dit volk, met hun oren luisteren ze slecht en hun ogen doen zij dicht, uit vrees dat zij zouden zien met hun ogen, met hun oren zouden horen, met hun hart zouden verstaan, zich zouden bekeren en Ik hen zou genezen. 16 Gelukkig uw ogen, omdat zij zien, en uw oren, omdat zij horen! 17 Want voorwaar, Ik zeg u: vele profeten en rechtvaardigen hebben verlangd te zien wat gij ziet, maar zij hebben het niet gezien; en te horen wat gij hoort, maar zij hebben het niet gehoord”.

Lc.10: 21-22: 21 Op dat uur jubelde Hij het uit, vervuld van de heilige Geest, en sprak: ‘Ik prijs U Vader, Heer van hemel en aarde, omdat Gij deze dingen verborgen gehouden hebt voor wijzen en verstandigen, maar ze hebt geopenbaard aan kleinen. Ja, Vader, zo heeft het U behaagd. 22 Alles is Mij door mijn Vader in handen gegeven. Niemand weet wie de Zoon is tenzij de Vader; en wie de Vader is tenzij de Zoon en hij aan wie de Zoon het wil openbaren”.

⁴⁰ Vers 6:8 luidt in de Septuagint-tekst: [8 καὶ ἤκουσα τῆς φωνῆς Κυρίου λέγοντος: τίνα ἀποστείλω, καὶ τίς πορεύσεται πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον; καὶ εἶπα· ἰδοὺ ἐγώ εἰμι· ἀποστείλόν με.]. Hier wordt dus hetzelfde werkwoord [ἀποστείλω/zenden] gebruikt (waarvan natuurlijk het woord ‘apostel’ is afgeleid) dat we ook aantreffen rond het scharnier van chiasme XXXV.

⁴¹ Devillers (“La saga de Siloé. Jésus et la fête des Tentés” Parijs: Les Editions du Cerf, p.184) noteert in verband met de asregel van chiasme XXXV [Υπαγε νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ (ὃ ἐρμηνεύεται Ἀπεσταλμένος / ‘Ga u wassen in de vijver van de Siloam’ - wat betekent: de Gezondene): “...contrairement à ce qui laisse entendre l’évangéliste, le terme ‘Siloé’ ne peut tel quel signifier ‘envoyé’. Certes, il est rattaché à la racine verbale Sh-L-H, qui signifie ‘envoyer’; mais sa forme ne correspond pas exactement à celle d’un participe passif, si bien qu’il faut voir dans l’explication donnée par Jean une étymologie populaire. Au début (...) le nom ‘Siloé’ désignait tout simplement la ‘conduite’ d’eau; par la suite, le caractère énigmatique de jaillissement intermittent a incité à penser que cette eau était ‘envoyée’ par Dieu”.

waarheidsverwerving dient in zichzelf een waardige ontvangstruimte te creëren voor de waarheid. *Eerbied* is een kenkracht. *Liefde voor de waarheid* is een kenkracht. Waarheid wordt door de mens niet opgebouwd, maar wordt door het scheppende Woord onthuld in de geest van de mens die zich in dienst stelt van de waarheid. Meer en meer wordt het voor de waarheidszoekende mens essentieel dat hij bewustzijn ontwikkelt omtrent de wezenaard van het goddelijke Woord, van het 'wezen Waarheid'. Waarheid is immers door de aard van de zaak reflexief: ze onthult zichzelf *als waarheid*, en wie niet weet wat waarheid is zal ook concrete waarheid niet doorzien. Bij de onderzoekende mens die niet ingaat op wezen en identiteit van het Woord worden '...de ogen dichtgestreken': men zal waarheid niet meer van onwaarheid kunnen onderscheiden en uiteindelijk gaan menen en beweren dat waarheid als dusdanig niet bestaat (een visie die in donkere inwijdingen ex necessitate zal worden gecultiveerd).

Wie genoemde waarheidsdienende kwaliteiten onvoldoende ontwikkelt krijgt de diepere waarheid enkel te zien in beelden, die door het morele tekort niet worden begrepen (maar wel uitnodigen om het tekort te verhelpen); en de inzichten die zo iemand reeds heeft ontwikkeld, zullen gaandeweg ontaarden.

De onthutsende kern van Jesaja's boodschap, die in het Johannesevangelie wordt bevestigd, lijkt dus te luiden: het 'Wezen Waarheid' stoot, door zijn aard zelf, op actieve wijze diegenen af die geen morele bedding ontwikkelen voor de ontvangst van de Waarheid. Wetenschappelijke activiteit die zogenaamd zakelijk en empirisch blijft leidt tot blindheid; indien in het hart van de wetenschappelijke activiteit zich niet een soort cultus voor het wezen Waarheid ontvouwt, gaat zo'n vermeend wetenschappelijke activiteit niet langer de waarheid dienen doch macht en machthebbers, en ze gaat niet langer waarheidsgetrouwe inzichten scheppen doch als wetenschap verpakte ideologie. De gedegeneerde wetenschappelijke structuren die dan ontstaan gaan dan leiden tot 'synagogevorming' in de zin van Joh.9:22 en 12:42: de gedegeneerde onderzoeker laat zich leiden door 'wetenschappelijke consensus' en politieke correctheid en conformeert zich aan de synagoge, uit vrees om '...uit de synagoge te worden geworpen' en inkomen, loopbaan en aanzien te verliezen.

Dit archetypische gebeuren, waarbij de dissident wordt buitengeworpen en in het ontstane isolement dan de waarheid ontmoet en herkent, wordt uitgedrukt in chiasme XXXVII (Joh.9:27-40; enkele chiastische tekstelementen zijn onderlijnd of cursief weergegeven):

(1) Joh.9:27 Hij antwoordde: ‘Dat heb ik al verteld, maar gij hebt niet *geluisterd*. Waarom wilt gij het opnieuw horen? Wilt gij ook soms leerlingen van Hem worden?’

(2) 28 Toen zeiden zij smalend tot hem: ‘*Jij bent een leerling van die man, wij zijn leerlingen van Mozes*.’

(3) 29 Wij weten dat God tot Mozes gesproken heeft maar van deze weten wij niet waar Hij vandaan is’.

(4) 30 De man gaf hun ten antwoord: ‘Dat is toch wel wonderlijk, *dat gij niet weet vanwaar Hij is*: en Hij heeft mij nog wel de ogen geopend.’

(5) 31 Wij weten dat God niet naar zondaars luistert, maar als iemand godvrezend is en zijn wil doet, dan luistert Hij naar zo iemand.

(6) 32 *Nooit in der eeuwigheid* heeft men gehoord,

(7) dat iemand de ogen heeft geopend van een blindgeborene.

(8) 33 Als deze man niet kwam van God,

(9) had Hij *nooit* zoiets kunnen doen’.

(10) 34 Zij antwoordden hem: ‘In zonden ben je geboren, zo groot als je bent, en jij wilt ons de les lezen?’ Toen wierpen ze hem buiten.

(11) 35 Jezus vernam dat men hem buiten geworpen had en toen Hij hem vond, zei Hij: ‘Geloof ge in de Mensenzoon?’ 36 Hij antwoordde: ‘*Wie is dat, Heer? Dan zal ik in Hem geloven*’.

(12) 37 Jezus zei hem: ‘Gij ziet Hem, het is Degene die met u spreekt’. 38 Toen zei hij: ‘Ik geloof, Heer’. En hij wierp zich voor hem neer.

(13) 39 En Jezus sprak: ‘Tot een oordeel ben Ik in deze wereld gekomen, *opdat de niet-zienden zouden zien en de zienden blind worden*’.

(14) 40 Enkele Farizeeën die bij Hem stonden, *hoorden dit* en zeiden tot Hem: ‘Zijn ook wij soms blind?’ [chiasme XXXVIII 9:41 Jezus antwoordde hun: ‘Als gij blind waart, zoudt gij geen zonde hebben, maar nu gij zegt: *wij zien*, blijft uw zonde’.]

De blindgeborene spreekt rondom het scharnier van dit chiasme zijn kernstelling uit: ‘het wezen dat de ogen opent’ (regel 7) ‘komt van God’ (regel 8). Hij wordt buitengeworpen omdat hij, ondanks aandringen, vasthoudt aan dit inzicht. Buitengeworpen ontmoet hij het ‘Wezen Waarheid’ en bekent hij zich tot de waarheid.

Dit chiasme werpt een helder licht op hetgeen met ‘geloof’ wordt bedoeld. Het geloof betreft het besluit van de mens om zich tot de waarheid te bekennen. Het gaat niet om het onderschrijven van welbepaalde inzichten, stellingen of dogma’s, maar om het grondslaglegend en aan ieder welbepaald inzicht voorafgaand gegeven dat, om in de waarheid te kunnen leven, men zich tot de waarheid dient te bekennen. Men kan de waarheid omtrent de Waarheid niet verwerven op dezelfde wijze waarop andere waarheden worden ingezien. Om gelijk welke waarheid te verwerven dient men zich actief tot de Waarheid te bekennen. In de mate waarin dit niet of onvoldoende is gebeurd wordt men ‘ziende blind’ (Joh.9:39-41): de waarheid liegt nooit maar aan de ‘ongelovige’ verschijnt zij in beelden die, juist door het ongeloof (dwz door het gebrek aan innerlijke verbinding met de waarheid als wezen) niet worden begrepen. De eigenlijke ‘zonde’ bestaat hierin dat men de eigen blindheid met betrekking tot wezen en aard van de Waarheid of Logos ontkent: men beweert te ‘zien’, dit wil zeggen over wetenschappelijke en ware inzichten te beschikken, terwijl dit niet het geval kan zijn omdat men zich tot het wezen van de Waarheid niet bekent.

Jesaja en de vijver van Siloam

De profeet Jesaja heeft een bijzondere band met de Siloamvijver bij Jeruzalem. In het Oude Testament wordt deze plaats, ongeveer een kilometer ten zuiden van de tempel gelegen, slechts éénmaal vermeld (in Jesaja 8:6).

De vijver van Siloam werd gevoed door het water van de enige natuurlijke bron waarover Jeruzalem beschikt. Deze bron, Gihon genaamd, bevindt zich buiten de stadsmuren, op de helling van Jeruzalem naar de Kedronvallei. Het betreft een intermitterende bron, waarvan het debiet van uur tot uur zeer sterk kan variëren. In het Oude Testament wordt kort gemeld (2 Kron.20:20; 2 Kron.32) dat koning Hezekiah een tunnel bouwde die het water van de Gihon leidde tot binnen de muren van de stad.

Bij het begin van onze jaartelling was de publieke herinnering aan het bestaan van deze tunnel van Hezekiah (ook 'Siloamtunnel' genoemd) verdwenen. Men dacht dat het water dat de vijver voedt ontsproot uit een bron vlakbij de vijver. Op 30 april 1838 werd de tunnel herontdekt door Robinson en Smith. Later in de 19de eeuw werden opgravingen uitgevoerd, waarbij een vijverinrichting uit de Byzantijnse tijd werd blootgelegd en waarvan vrij algemeen werd gedacht dat ze lag op dezelfde plaats als het bad van Siloam. In 1880 werd in de tunnel een antiek plakkaat ontdekt (dat zich momenteel in het archeologisch museum van Istanboel bevindt) met een Hebreeuwse tekst waarop de opening van de tunnel kort wordt beschreven. In deze tekst wordt vermeld dat de tunnel een lengte heeft van 1.200 el, dat hij 100 el beneden de begane grond loopt, en dat hij werd gegraven door te werken vanaf de twee kanten⁴².

http://en.wikipedia.org/wiki/Siloam_inscription

Tussen 1909 en 1911 werd de tunnel onderzocht door de Zweedse onderzoeker en vrijmetselaar Johan Millén. Deze laatste verklaarde achteraf (in een boekje getiteld: *'På rätta vägar'* = 'Op rechte wegen' 1917) dat hij in het geheim gezocht had naar de mogelijke bergplaats van de Ark des Verbonds, die naar zijn vermoeden in verborgen zijgangen van de tunnel zou zijn ondergebracht. Millén had inspiratie voor zijn besmukte zoektocht geput uit het werk van de Finse historicus Henrik Juvelius, die meende in het Oude Testament geëncodeerde boodschappen te hebben herkend. Volgens Millén is de tunnel van Siloam verbonden met een reeks handig verborgen gangen die onmogelijk te vinden zijn zonder voorafgaande aanwijzingen. Zijn werkzaamheden lijken te hebben plaatsgevonden met medeweten en onder bescherming van de Turkse bezetters; de zoektocht werd onderbroken door eerste wereldoorlog en kon nadien niet worden hervat. Millén verleende echter wel toegang tot Henri Vincent, die een gedetailleerde conventionele beschrijving van het tunnelsysteem heeft afgeleverd.

David Ussishkin stelde in 1976 voor dat de tunnel wat langer moest zijn dan het toenmalig gekende gedeelte. De lengte opgegeven op de gedenksteen (1.200 el) stemt immers niet overeen met de lengte die aanvankelijk werd gemeten (512,5 meter tot 533 meter, al naargelang de bron). In 2004 werd dan de nog wat verderop gelegen vijver ontdekt uit Christus' tijd. Het trappensysteem in deze vijver van Siloam bleek zeer grote gelijkenis te vertonen met de reeds bekende constructie aan het bad van Bethesda⁴³.

⁴² De tunnel van Siloam volgt een zeer onregelmatig parcours. Het is onduidelijk waarom de bouwers zo'n bochtige gang hebben gegraven. Het lijkt alsof men doelbewust een tunnel wou maken met een lengte van 1200 el en een maximale diepgang van 100 el. We raken hier het delicate gebied van de prehistorische landmeetkunde en metrologie. Volgens een aantal onorthodoxe onderzoekers (John Michell, Robin Heath, John Neal...) zou een prehistorisch systeem hebben bestaan van lengtematen, waarvan bijna alle historische meeteenheden zijn afgeleid. De tempels werden met gebruikmaking van deze lengtematen gebouwd. De lengtematen zelf waren, tenminste volgens deze auteurs, op een subtiele en erg preciese wijze gekoppeld aan de afmetingen van de aarde. De aanduiding in de Siloamtunnel betreft, binnen het door genoemde auteurs voorgestane systeem, waarschijnlijk de 'geographic Egyptian cubit' van 0,5297 m. Een lengte van 1200 el komt dan overeen met 635,64 m. Dit is in zeer goede benadering 1:10.000 van de polaire radius van de aarde, die 6356,7523 km bedraagt. Neal (in: "All done with mirrors", 2000, p.90) schrijft: "The sacred cubit of the Jew was widely used in Egypt, most clearly it was recorded by Petrie (...) is equally clearly evidenced in the existing dimensions of the temple precincts in Jerusalem as 2.0736 ft (...) Our knowledge of it stems primarily from its description in biblical texts as being one hands breadth longer than the royal cubit (...) the royal cubit has a 5 to 6 ratio with the sacred ...". Deze laatste relatie betekent dat de 1.200 el die op de gedenksteen in de Siloamtunnel wordt vermeld zou overeenkomen met 1.000 'heilige el'. Deze heilige el werd inderdaad geacht om in directe verhouding te staan tot de afmetingen van de aarde, in de preciese zin dat deze maat geacht werd gelijk te zijn aan 1:10.000.000 van de polaire aardstraal (de afstand van het middelpunt van de aarde tot de polen). Het eigenaardige parcours van de ondergrondse waterleiding zou dus verklaard kunnen worden door de wil van de makers om een tunnel te bouwen die in welbepaalde relatie stond met de afmetingen van de aarde: de oorspronkelijke lengte van de tunnel zou 1:10.000 van de polaire aardstraal bedragen. De tunnel schijnt zodanig gebouwd te zijn dat ook de maximale diepte van 100 el welbewust werd nagestreefd, met een 1:12-verhouding tussen diepte en lengte als resultaat. We zien inderdaad dat, vertrekkende vanaf de Gihon, het parcours vrij snel gericht is, niet naar de eindbestemming, maar wel naar het punt van de grootste diepte.

⁴³ Voor een recente stand van de discussie, zie: Israel Finkelstein "The finds from the rock-cut pool in Jerusalem and the date of the Siloam tunnel: an alternative interpretation" *Semítica et Classica* 6, p.279-284 (2013).

Het is onbekend of de schrijver van het Johannesevangelie weet had van het bestaan van de kunstmatige ondergrondse waterloop die de vijver van Siloam voedt. Het is mogelijk dat binnen de priesterlijke gemeenschap in Jeruzalem de kennis omtrent het bestaan van deze structuur was bewaard en dat ook Natanaël-Lazarus-Johannes op de hoogte was. Merkwaardigerwijs spreekt het boek Apocalyps van een geneeskrachtige waterloop die stroomt doorheen het nieuwe Jeruzalem⁴⁴.



Zicht op het trappensysteem van de ongeveer tien jaar geleden ontdekte vijver van Siloam. Slechts een deel van het volledige bad is momenteel opgegraven. Men ziet een systeem van trappen, onderbroken door bredere platformen, waarlangs de baders stap voor stap dieper in het water konden afdalen. Het waterpeil in de vijver was variabel.

Wat heeft de profeet Jesaja nu te maken met deze bron van Gihon en met de tunnel en de vijver van Siloam? Het essentiële document is de zogenaamde ‘*Vita Prophetarum*’ (VP), een korte tekst die dateert uit de eerste eeuw die naar verluid door een joodse schriftgeleerde zou zijn geschreven en zeer waarschijnlijk door Lazarus-Johannes was gekend. Allerhande varianten van deze tekst, in verschillende talen en met verschillende latere toevoegingen, zijn bewaard gebleven. De VP bevat korte beschrijvingen van het leven van de belangrijkste profeten en opent met een aantal details betreffende de profeet Jesaja. Over Jesaja wordt in deze tekst gepreciseerd dat hij kort voor zijn dood om water bad en dat hem water uit de Gihon werd ‘toegezonden’ en dat hij daarom bij deze bron werd begraven⁴⁵.

⁴⁴ Apk. 22:1 Toen toonde mij de engel de rivier met het water des levens, helder als kristal, die ontwelde aan de troon van God en het Lam. 2 Zij liep midden door de straat van de stad, en op haar oevers, aan weerszijden, stond het geboomte des levens, dat twaalfmaal vrucht draagt, elke maand eens; en zijn loof brengt de volken genezing.

⁴⁵ De vijf eerste verzen van dit geschrift, in de engelse vertaling van Cutler Torrey (1946) luiden als volgt:

1. He was in Jerusalem. He met his death at the hands of Manasseh, sawn in two, and was buried below the fountain of Rogel, hard by the conduit of the waters which Heseekiah spoiled (for the enemy) by blocking their course.
2. For the prophet's sake God wrought the miracle of Siloah, for before his death, in fainting condition he prayed for water, and it was sent to him from this source. Hence it was called Siloah, which means 'sent'.

We hebben dus de volgende legendarische relaties Siloam ↔ Jesaja:

- => De tunnel van Hezekiah werd gebouwd tijdens Jesaja's leven.
- => Jesaja verrichtte een mirakel in verband met de bron van Gehon.
- => Daarom werd Jesaja begraven bij de bron.
- => Vlak voor zijn dood werd Jesaja door God gelaafd met water, dat aan de profeet werd toegezonden vanuit Siloam; volgens VP zou dit wonder aan de oorsprong liggen van de naam van de Siloam.

Meer algemeen kunnen we dan de volgende twee kerngegevens samennemen: (1) De profeet Jesaja is dé individualiteit bij uitstek wiens leven verbonden is met de Siloamvijver; de naam zelf van die vijver lijkt te verwijzen naar Jesaja; (2) Jesaja sloeg zijn volk met blindheid, in uitvoering van de wil van Jahweh (Jes.6:10). Er ontstaat dan een erg merkwaardig beeld, waarbij het graf van Jesaja in de buurt van de Gehonbron overeenkomt met het einde van Jesaja's leven als profeet, de mysterieuze tunnel van Siloam met de overgangstijd van Jesaja's vorige leven naar diens nieuwe leven als blindgeborene, en de Siloamvijver corresponderend met het nieuwe leven van Jesaja als blindgeborene, die genezing vindt door toedoen van dezelfde Christus, wiens komst door Jesaja was geprofeteerd. De blindheid van de blindgeborene was dus een bijzonder soort karma: Jesaja sloeg het volk met blindheid *in goddelijke opdracht*, wordt als blinde wedergeboren, en wordt *door goddelijke tussenkomst* genezen.

We kunnen de twee hierboven genoemde kerngegevens samennemen met andere, reeds vermelde tekstelementen zoals:

- (1) de verwijzing naar het vraagstuk van wedergeboorte en karma bij het begin van chiasme XXXV.
- (2) Het gegeven dat het om een blindgeborene gaat (cfr. Jesaja 6:10).
- (3) Het gegeven dat de blindgeborene geen schuld treft (Jesaja sloeg blind in uitvoering van Gods wil).
- (4) het parallellisme op dit vlak met chiasme XXXI (de scène met de overspelige vrouw, een gebeuren dat zich enkele uren tevoren afspeelde en waar eveneens het thema van het karma in beeld komt, via Christus' 'schrijven in de aarde').
- (5) de esoterische interpretatie verscholen in Joh.9:17: de blindgeborene *is* een profeet.
- (6) de nadruk waarmee, op de asregel van chiasme XXXV, naar de vertaling van 'Siloam' wordt verwezen.

Het geheel van deze elementen, samen met het door de Siloamconstructie geboden beeld, voert tot de conclusie dat de evangelist inderdaad bedoelde dat achter de personages van Jesaja en de blindgeborene dezelfde individualiteit schuilgaat.

Tot slot

Het verhaal van de genezing van de blindgeborene is, na de genezing bij het bad van Bethesda en de scene met de overspelige vrouw, de derde en laatste chronologisch situeerbare gebeurtenis verbonden met het sabbatfeest van Shemini Atzeret (Soekot 8) van het jaar 32.

De drie gebeurtenissen samen fungeren als drager voor een onderliggend esoterisch-christologisch tractaat met betrekking tot karma en reïncarnatie. Zij vormen in meerdere opzichten een merkwaardige eenheid. In geomantisch opzicht dient opgemerkt, dat de vijvers van Bethesda, de zuilengang van Salomon en de badinrichting van Siloam ongeveer colineair zijn gesitueerd, met Bethesda ten noorden en Siloam ten zuiden van de tempel. Tegelijk zijn met de drie scènes ook de drie fundamentele en onderling onherleidbare levensdomeinen verbonden van achtereenvolgens het economisch leven (Jozua als de veroveraar en verdeler van het 'land van melk en honig'), het rechtsleven (Salomon als rechtvaardige

3. Also in this time of Hezekiah, before the king made the pools and the reservoirs, at the prayer of Isaiah a little water came forth there, lest the City, at that time besieged by the Gentiles, should be destroyed through lack of water.

4. For the enemy were seeking a drinking place, and as they invested the city they encamped near Siloah. If then the Hebrews came to the pool, water flowed forth; if the Gentiles came, there was none. Hence even to the present day the water issues suddenly, to keep the miracle in mind.

5. Because this was wrought through the prayer of Isaiah, the people in remembrance buried his body near the spot, with care and high honor, in order that through his prayers, even after his death, they might continue to have the benefit of the water.

Een vrijere vertaling door Devillers (2005, p.185) luidt als volgt: "Isaïe, originaire de Jérusalem, est mort scé en deux sur ordre de Manassé, et fut placé sous le chêne de Rogel, près du passage des eaux qu'Ezéchias a détruit en le comblant [Il s'agit de l'ancien canal à flanc de colline]. Et Dieu fit le signe du Siloé à cause du prophète. En effet, avant de mourir, ayant défailli, il demanda à boire de l'eau. Et aussitôt il lui fut envoyé de lui [du Siloé]. C'est pourquoi il fut appelé Siloé, ce qui veut dire: 'envoyé'. Et au temps d'Ezéchias, avant qu'il n'eût fait les citernes et les piscines, à la prière d'Isaïe un peu d'eau était sortie. En effet, le peuple était encerclé par des étrangers, et il ne fallait pas que la ville soit perdue par manque d'eau. Car les ennemis se demandaient: 'D'où vont-ils pouvoir boire?'. Et pour tenir la ville, ils se plaçaient près de Siloé. Donc, si les Juifs venaient, de l'eau sortait; mais si c'étaient des étrangers, non. Voilà pourquoi jusqu'à ce jour elle sort soudainement, en sorte que le mystère soit montré".

rechter) en het geestesleven (Jesaja als profeet). De in het evangelie geboden beschrijvingen leren ondermeer dat (a) Christus optreedt als ‘Heer van het karma’, (b) dat Hij in samenhang hiermee tot de aarde staat in een relatie die vergelijkbaar is met de relatie tussen de menselijke individualiteit en haar lichaam en (c) dat in het karma globale levensverhoudingen uit een voorafgaand leven kunnen overeenkomen met fysiek-beeldende gestalten van geografische of astronomisch-astrologische aard die zich voordoen in het opvolgend leven. De in het evangelie geboden inzichten kunnen goed begrepen worden in functie van het dubbelconcept maankarma-zonnekarma, dat door Rudolf Steiner werd ingevoerd. Gekoppeld aan dit alles geeft het evangelie volgens Johannes ook drie fundamentele aanwijzingen voor het leiden van ‘het juiste leven’.

- De woorden die Christus spreekt tot de gebrekkige (‘**Sta op, neem uw bed en ga**’ Joh.5:8) kunnen in algemene zin gelezen worden als een oproep om actief het karma, als het bed, onder de arm te nemen. Het Griekse werkwoord dat hier vertaald wordt als ‘gaan’ (περιπατέω) heeft bij Johannes de algemene connotatie van: ‘uw weg gaan (zoals het hoort)’, ‘gaan in het licht’ of ‘gaan in navolging van Christus’ wat ook gereflecteerd wordt in Joh.5:14 (‘**Zondig niet meer opdat je niets ergers overkomt**’). Samengenomen kunnen deze woorden nauwelijks anders begrepen worden begrepen worden als een aanmaning tot actief karmabewustzijn en tot actief beheer van het eigen (maan)karma.

- Joh.5:14 wordt hernomen in het verhaal van de overspelige vrouw (Joh.8:11: ‘**Ook Ik veroordeel u niet; ga heen en zondig voortaan niet meer**’) en wordt uitgebreid met de aanmaning om niet zelf te oordelen (Joh.8:7: ‘**Laat diegene onder u die zonder zonden is, het eerst een steen op haar werpen**’) doch de verrekening van de menselijke daden over te laten aan het karma.

- Het verhaal van de blindgeborene geeft aan wat de kern en de naaf is van het goede, juiste of rechtvaardige leven: het geloven in de Waarheid, tzt het nastreven van een welbewuste verbinding met de Logos (Joh.9:36-39). Deze cruciale aanmaning werd trouwens reeds uitgesproken in Joh.6:29:

‘Dit is het werk van God: te geloven in Degene die Hij gezonden heeft’.

HET TIJDSCHRIFT " DE BRUG "

Abonnement voor één jaar kost **9 euro**

te storten op **NIEUW REKENINGNUMMER BE78 5230 4001 3686** van
François De Wit, Korte Binnenstraat 2, 9300 Aalst.

Voor Nederland, wegens de hoge verzendingskosten : 18,68 euro.
(IBAN BE78 5230 4001 3686 BIC TRIOBEBB)

*"De mens is een koord, geknoopt tussen dier en een toekomstige, hogere mens,- een koord boven de afgrond.
Een gevaarlijk over-lopen, een gevaarlijk op-weg-zijn, een gevaarlijk terug-schouwen, een gevaarlijk huiveren en staanblijven.
Het grote in de mens is: dat hij een **brug** is en geen doel; wat bemind kan worden in de mens, is dat hij een overgang is..."*
F. Nietzsche (in: "Aldus sprak Zarathoestra", voorrede 4,25)

De Brug is een initiatief van :

Jan Vermeir en François De Wit (053/70.51.77)

e-mail: antroposoof@vrijgeestesleven.be

De Brug op het internet: www.vrijgeestesleven.be

Een herdruk van de eerste tot en met de zesde jaargang is nog altijd verkrijgbaar. Stuur een mail of briefje naar François De Wit en je krijgt de week daarop de gevraagde jaargang(en). Prijs: 6 euro per jaargang + verzendingskosten.

Inhoudstafel

KARMA EN REINCARNATIE IN HET JOHANNESVANGELIE

De lamme bij het bad van Bethesda	= Jozua	3
De overspelige vrouw	= Salomo	9
De blindgeborene	= de profeet Jesaja	18